

BUDSKABET

Fordybelse Analyse Inspiration

2/2024

TEMA:
FØLG JESUS

6
Tag dit kors op

10
Efterfølgelse: Helt personligt sammen med andre

20
Anfægtelse i et oplevelsessamfund

BUDSKABET

WWW.BUDSKABET.DK

Nr. 2/2024. Årgang 160
ISSN 0901-4802
ISSN 2446-404X (Budskabet online)
Budskabet udkommer fem gange om året, næste gang den 14. juni.

LAYOUT

Amalie Puggaard Poulsen

FORSIDEFOTO

Pexels.com

TRYK

Jørn Thomsen Elbo A/S

ABONNEMENT

Papirudgave med fri netadgang: 330 kr.
(unge under 30: 190 kr.)
Gaveabonnement: 190 kr. for papir-
udgave, 110 kr. for netudgave
Gebyr for udlandsabonnement: 50 kr.

UDGIVER OG EKSPEDITION

Luthersk Mission (LM)
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
tlf. 4820 7660, dlm@dlm.dk
www.dlm.dk

MAIL- OG ADRESSEÆNDRING

LM får *ikke* automatisk besked, når du flytter eller ændrer mailadresse eller efternavn. Giv derfor altid selv besked, når dine kontaktoplysninger ændres. Det er vigtigt, så både *Budskabet* og betalingsopkrævning når frem til rette sted.

REDAKTØR

Andreas Kammersgaard Ipsen
Elmevej 1, 6880 Tarm
tlf. 2818 1577, aki@dlm.dk

REDAKTIONSUDVALG

Alex Dahl Karlsen
cand.scient.pol., Tarm
alex.dahl.karlsen@gmail.com

Anton Bech Braüner
frimenighedspræst, Hillerød
a_brauner@hotmail.com

Helene Schou Andersen
læge, Kolding
helene@ksandersen.dk

Ruth Vatne Rasmussen
legestuesekretær, Silkeborg
vatnerasmussen@gmail.com

Steffen Juul Pedersen
sælger, Haderslev
steffenjuul@outlook.com

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som Luthersk Mission (LM) står for.

FORDYBELSE i bibelsk og luthersk tro

ANALYSE af tidens strømninger

INSPIRATION til kristent liv og mission

LEDER

- 04 Den lidelse, du ikke kan bære
Andreas Kammergaard Ipsen

TEMA:**FØLG JESUS**

- 06 Tag dit kors op
Roar Steffensen
- 09 Via Jesus
Jon Poulsen
- 10 Efterfølgelse: helt personligt
sammen med andre
Henrik Nymann Eriksen
- 14 Du kan tjene, for Gud gjorde alt
Michael Pagaard Haahr
- 17 Selvrealisering i menighed
og kristenliv
Nicklas Lautrup-Meiner

ANDRE ARTIKLER

- 20 Anfægtelse i et oplevelsessamfund
Lars Malmgaard Jensen

HORISONT

- 24 Skal vejledningen evalueres?
25 Løgn i nye klæder

FOR TROEN

- 26 Frelsen kommer fra Herren!
Anton Bech Bräuner
- 30 Guds refleks
Rebekka Due Carlsen
- 32 Troen, ankeret og håbet
Arne Helge Teigen

BØGER

- 35 Byens lykke
36 Fra begyndelsen
37 Himlen åben

*Det kan være en hjælp at blive bevidst om, at
svaghed og prøvelser altid må ses i lyset af Jesu
kors og kærlighed til os.*

LEDER

Den lidelse, du ikke kan bære

AF ANDREAS KAMMERSGAARD IPSEN

Vi kan kun frelses ved Guds styrke, og nogle gange er det bare sådan, at den eneste måde, vi kan erkende denne sandhed på, er ved er ved konkret at erfare noget, vi ikke kan bære i egen magt.

Andreas Kammergaard Ipsen

Jeg har fra tid til anden hørt kristne sige noget i retning af dette: "Gud pålægger os ikke mere lidelse, end han ved, vi kan bære." Det er ét af de udsagn, der kunne lyde, som om det er et citat fra Bibelen. Men hvis man prøver at finde udsagnet i sin bibel, vil man gå for-gæves. Det betyder dog ikke i sig selv, at det er usandt. Ordet "treenighed" står heller ikke i Bibelen, men er stadig et udtryk for en dyb bibelsk sandhed.

Men det er alligevel et udsagn, som altid har virket suspekt på mig. Om ikke andet så i hvert fald for skråsikkert. Og helt ærligt: Har det ikke virkeligheden imod sig? Har vi ikke alle set eksempler på kristne, som er blevet ramt af så meget lidelse og modgang, at det i sidste ende har knækket dem?

Ikke stole på os selv

Og så er der også det, at vi faktisk i Bibelen finder et udsagn, der ligger meget tæt på ovennævnte talemåde – blot med modsat fortegn! Det er i 2 Korintherbrev 1,8: "Om den trængsel, som ramte os i provinsen Asien, vil vi have, at I skal vide dette, brødre: *Den var så tung, at det var*

langt mere, end vi kunne bære, så vi endog opgav håbet om at bevare livet."

Ja, egentlig er det ikke kun dette udsagn i Bibelen, der peger i den anden retning. Det gør også flere af Bibelens beretninger om, hvordan Gud har virket i menneskers liv gennem frelses-historien: Abraham, Josef, Moses, Job, Ruth, David, Jeremias – bare for at nævne nogle få. Særligt historien om Job springer i øjnene. Det er sandt, at Job i de første kapitler virker til at kunne "bære" sin lidelse, men læser man videre i bogen, bliver det tydeligt, at Job faktisk knækker både menneskeligt og åndeligt under sin lidelse.

Faktisk lader det til, at Gud ganske ofte lader sine børn opleve mere lidelse, end de kan bære. Men hvorfor? Ville det ikke være langt mere gavnligt, hvis den Gud, der jo kender alle menneskers mentale grænser, sørgede for aldrig at overskride dem? Hvis vi læser videre i Andet Korintherbrev finder vi konturerne af et svar. Her står der nemlig i det følgende vers: "Ja, vi havde fældet dødsdommen over os selv, *for at vi ikke længere skulle stole på os selv, men på Gud, som oprejser de døde*" (2 Kor 1,9)

Det lader til, at Gud ganske ofte lader sine børn opleve mere lidelse, end de kan bære.

Når Gud pålægger sine børn mere lidelse, end de kan bære, så lader det altså til, at han gør det, for at vi må holde op med at forsøge at bære vores byrder i egen kraft, men i stedet overgive os selv og al vores smerte til Gud. At blive en kristen handler netop om at miste sig selv, sin egen styrke og evne til at bære livet og i stedet forlade sig *fuldstændigt* på, hvad Gud giver. Og vi må ikke bilde os ind, at denne øvelse er sjov eller nem. For de fleste går vejen til Kristus gennem en erfaring af lidelse. Det gør ondt at miste sig selv! Men på den anden side af lidelsen venter glæden i Kristus, hvor vi kan finde os selv på en helt ny måde.

En skillevej

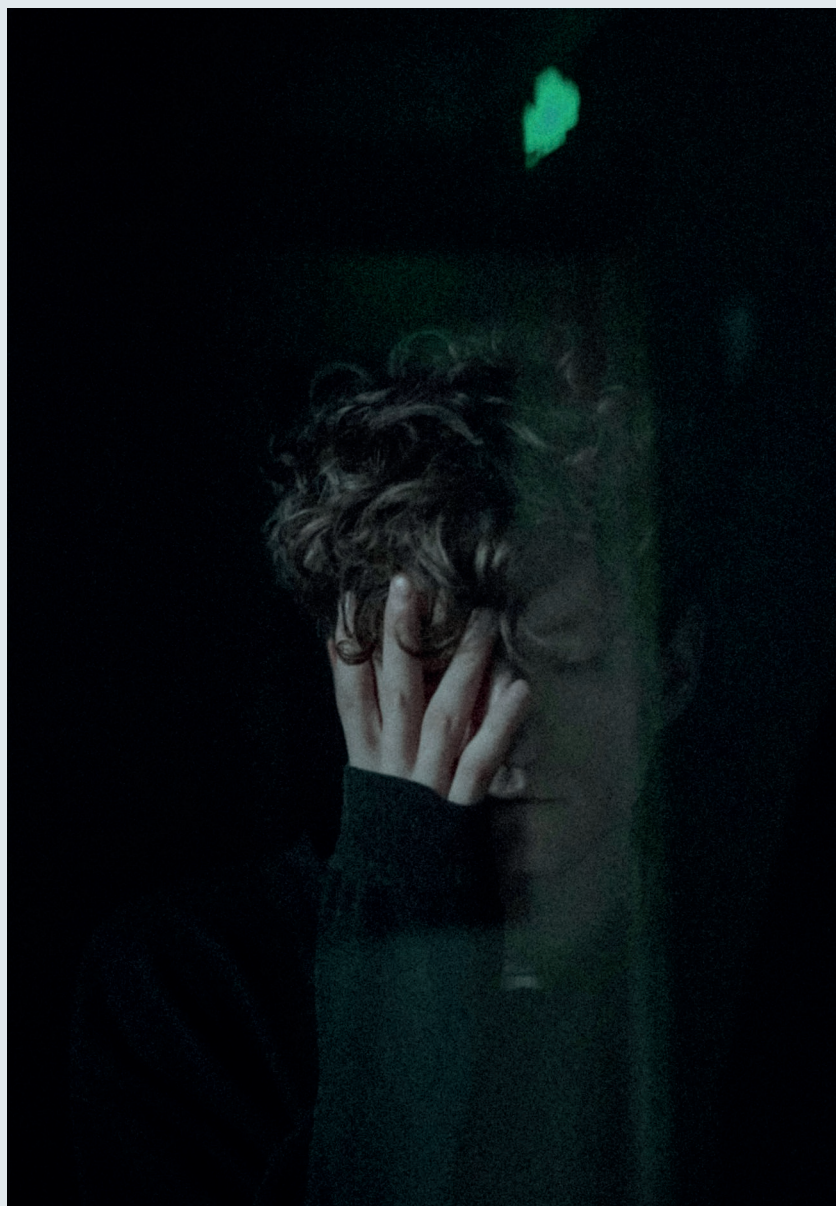
Vi kan kun frelses ved Guds styrke, og nogle gange er det bare sådan, at den eneste måde, vi kan erkende denne sandhed på, er ved konkret at erfare noget, vi ikke kan bære i egen magt. Noget, der knækker os. Men det er også farligt! For lige så vel som lidelsen kan lede os til at opgive vores egen magt og kaste os i Guds arme, kan den også lede os til at forhærde os i bitterhed.

Da Paulus og hans medarbejder stod i provinsen Asien og måtte opgive al håb om overlevelse, *kunne* det også have ledt dem til at forkaste håbet til Gud.

Det er den skillevej, som alle, der kommer i kontakt med Guds ord, før eller siden står ved. Det er alt på ét bræt. Alt eller intet. Frelse eller fortabelse.

Måske kan man derfor omskrive den ovennævnte talemåde til noget i retning af: "Gud

pålægger os aldrig mere lidelse, end han selv kan bære." Dette er på den ene side langt mere skræmmende, for så lader der pludselig ikke til at være *nogen* grænse for, hvor meget lidelse, Gud kan finde på at pålægge dig. Men på den anden side er det også uendeligt mere trøsterigt, for nu er det ikke længere op til dig selv og din egen mentale eller fysiske styrke at bære lidelsen. Nu kan du lægge dig selv – med din lidelse – i Guds stærke hånd. Ikke at du på den måde bliver fri for lidelsen, men midt i lidelsen ejer du Guds nærvær. Og Guds nærvær er mægtigere end selv den mægtigste lidelse! ■

TEMA

Tag dit kors op

AF ROAR STEFFENSEN

Kampen mod synden og erkendelsen af vores totale afhængighed af Jesus er et kors for os, fordi vi er stolte og gerne vil klare os selv og accepteres af Gud på grundlag af vores egen vellykkethed.

Roar Steffensen

Pendlermissionær hos
Evangelisk Luthersk Mission
roar.steffensen@gmail.com

Før den lesbiske universitetsprofessor Rosaria Butterfield kom til tro på Jesus, læste hun Bibelen sammen med en præst. Noget af det, der stod i vejen for at acceptere evangeliet, var, at hun forstod, at et liv som kristen ville betyde, at hun måtte opgive sin pige-kæreste. Det provokerede hende, fordi hun mente, at andre kristne kører på frihjul og slipper for sådanne tunge afsavn.

Præsten spurgte, om hun havde talt med andre kristne om det? Han sagde til hende: Du kan sige til dem: Jeg må opgive min pige-kæreste, hvad har du måttet opgive for Kristus? Da hun begyndte at spørge folk i kirken, forstod hun, at de alle havde givet afkald på det mest dyrebare, de havde, for at følge Jesus.¹

Sådan er det, fordi et liv i Jesu nåde og kærlighed altid indebærer et kors:

"Hvis nogen vil følge efter mig, skal han fornægte sig selv og tage sit kors op og følge mig. For den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig og evange-

liet, skal vinde det" (Mark 8,34-38).

Korset er et vilkår for alle kristne

Korset er et vilkår for enhver kristen, og ligesom Jesus måtte lide og give afkald, må vi det også. Vi gør det ikke for at sone vores synd, for det kunne kun Jesus gøre. Men vi bærer kors, fordi vi ved dåb og tro er vokset organisk sammen med Jesus. I Romerbrevet kapitel 6 siger Paulus, at vi er døbt til Jesu død og altså begravet med ham, ligesom vi også er vokset sammen med Jesus i opstandelsen for at leve et nyt liv.

At bære kors er at dø

I Romerriget på Jesu tid var korset ikke et smukt smykke, men et tortur- og henrettelsesinstrument. Så da Jesus begyndte at tale om kors, blev tilhørerne sikkert forvirrede, og mange blev forargede og gik deres vej. Det blev for skrap kost. For at bære kors var jo den sikre død.

Men det er netop også pointen. Noget må dø.

FOTO: UNSPLASH.COM

Faktisk det dyrebareste, jeg har: Mig selv, mit liv. Min trang til at gøre mig fortjent til Guds accept, min lyst til synden, min stærke vilje til at være både herre og konge i mit eget liv, min naturlige tilbøjelighed til afguder. Det må alt sammen dø i livet med Jesus, så hans liv og sind opstår og lever i mig. Det nye liv med ham er en livslang proces i opgivelse og forsagelse af alt det i mit liv, der modsiger den totale accept af, at frelsen alene sker ved Jesus uden for mig, og af alt det i mit sind, der er i modstrid med Guds gode vilje, så Jesus bliver alt for mig.

Korset forarger

Dette budskab forarger stadig; ikke bare dem, der tager afstand fra kristendommen, men også os, der tror. Også mig, der skriver, og som mere end noget ønsker at følge Jesus. Jeg vil gerne have sikkerhed, tryghed, velfærd og komfort. Derfor har jeg ikke altid lyst til at omfavne det, der følger af livet med Jesus. Jeg vil gerne have del i sejren, i tilgivelsen, i herligheden. Og det får jeg også ved dåb og tro, men det vanskelige og provokerende er, at Gud skjuler disse velsigelser under modgang, kors, ydmyghed, neder-

lag og lidelse. Det er, hvad vi kalder korsteologi: at vi kun ser herligheden i glimt her i livet og i stedet må bære kors og leve i tro og ikke i synlig opfyldelse. At vi må vente tålmodigt og ydmygt på, at herligheden og sejren åbenbares på os, når Jesus kommer igen. Først da vil vi opleve det fuldt og helt uden kors og lidelse.

Som kristne bærer vi forargelsens kors, som kan give sig udslag i udskamning og forhånelse, måske forfølgelse. For Jesus vil altid forarge, når han forkyndes sandt og klart. Ligegyldigt, hvor populære vi prøver på at være, og ligegyldigt hvor meget godt vi gør i vores samfund og i verden. Når det kommer til spørgsmålet om Jesus, vil verden aldrig acceptere os, for det er en forargelse for mennesker, at Jesus måtte dø for deres synd. Det er en forargelse, at ingen bliver frelst uden om Jesus. Det er en forargelse, at Jesus siger, at vi ikke er gode nok på bunden, men har brug for nåden.

Erkendelsens og bekendelsens kors

At bære sit kors er en lidelse til døden. Nu kan lidelser naturligvis være meget forskellige, men ingen kristen kan undgå at bære korsets lidelse,

Noget må dø. Faktisk det dyrebareste, jeg har: Mig selv, mit liv.

Det er en forargelse, at Jesus siger, at vi ikke er gode nok på bunden, men har brug for nåden.

at give afkald på noget for evangeliets skyld, at fornægte sig selv og sin egen syndige lyst.

Kampen mod synden og erkendelsen af vores totale afhængighed af Jesus er et kors for os, fordi vi er stolte og gerne vil klare os selv og accepteres af Gud på grundlag af vores egen vellykkethed. Men her må vi ydmyge os og erkende, at selvom Gud skaber nyt i os, lærer vi noget på vejen med ham, og selvom Ånden sætter frugt i vores liv, kommer vi aldrig uden om at erkende, at "det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg" (Rom 7,19). Det kalder på erkendelse og bekendelse og stadig modtagelse af nåden og tilgivelsen i Guds ord og nadveren. Gennem bekendelsen og absolutionen korsfæster vi synden og vores lyst til den, og det nye liv næres af Guds stadige kærlighed.

Kors og lidelse i lyset af Jesus

Derudover er der mange andre former for kors, som alle vil være tunge at bære og som vil kunne betegnes som en lidelse for os. Det kan være fysisk eller psykisk sygdom, det kan være brudte relationer, økonomiske problemer, en brudt seksualitet (noget vi alle lider af på én eller anden måde), uopfyldte drømme og mange andre tunge ting.

For at holde modet, troen og håbet oppe, mens vi vandrer i venten og bærer vores kors, må vi hele tiden rette øjnene på Jesus og se, hvor meget han har elsket os og ofret for os, og for at se, hvor fantastisk en evighed han lover os.

Samtidig er det vigtigt, at vi forstår, at vores kors, modgang og lidelse netop har med Gud at gøre. Det gør Peter en del ud af i sit første brev, som han netop skrev til forfulgte og lidende kristne. "I kære, I skal ikke undre jer over den

ildprøve, I er ude for, som var det noget fremmed, der skete med jer; men glæd jer, når I deler Kristi lidelser, så at I også kan juble af glæde, når hans herlighed åbenbares" (1 Pet 4,12-13).

Det er store ord, at vi deler Kristi lidelser. Tør jeg sige det om min sygdom, min svaghed, mine afsavn? Det kan i hvert fald være en hjælp at blive bevidst om, at svaghed og prøvelser altid må ses i lyset af Jesu kors og kærlighed til os.

Håb på korsvandringen

Det er også en hjælp at tale med hinanden om, hvad vores kors er – ligesom Rosaria Butterfield gjorde det. Vi kan godt have brug for at sætte ord på, hvad det er, vi har måttet give afkald på for evangeliets skyld. Både for at vi bevidst kan bære det frem for Gud i bøn og få hans hjælp, udholdenhed og trøst ind over det. Og også for at få et håb ind over det, der gør ondt, og som koster for os.

I Første Petersbrev 1,19 taler Peter også om, at vi lider efter Guds vilje. Der er ting i vores liv, der gør ondt, som er efter Guds vilje. Og det er vigtigt at erkende, for når vi bliver bevidst om, at vores lidelser og afsavn sker, fordi vi er mærkede med Jesu kors og tilhører ham, så kan vi måske også se, hvordan Gud fører os og former os gennem afkald og lidelse. Fører os tættere til Jesus, og former os mere efter hans sind og Ånd. Gud er der og vil noget med os gennem det kors, vi bærer.

Hvile i Jesu magt

Paulus havde et kors gennem hele sit liv. Han kaldte det en torn i kødet. I stedet for at klage over sin svaghed, stillede han sig tilfreds med sin magtesløshed. For han så, at når han selv måtte give op i lidelsen og trængslerne, erfarede han, at han kunne hvile i Jesu store magt.

Det kan også være en erkendelse, Gud vil lade vokse frem i os, når vi taler med ham og hinanden om, hvilke kors vi bærer, og hvad vi må opgive for ikke at miste det allermost dyrebare: Jesus og hans frelse. ■

1 radical.net/video/what-is-the-cost-of-following-christ/

Via Jesus

AF JON POULSEN

Via Dolorosa!
Det lyder næsten som en plante
– og det er det måske også?
Et skud,
en kvist,
en yndig rose?

Selve vejen
er min vej til Guds hjerte:
Via Salutis!
Et skud,
en kvist,
en yndig rose!

Jesus er frelsens vej,
og han gik smertens vej,
og dér er min vej
– vejen til frelse.
Via Dolorosa er Via Salutis.

Og jeg,
ja, lille mig, skal dø.
Via Mortis.
For han gav mig livet.

Nu er det min tur at bære kors
- ikke hans kors – mit kors!
Han går foran,
jeg følger efter.
Han går bagved,
jeg er tryk.
Han omslutter mig,
jeg dør
og lider
og græder
og lever
og glædes
og håber:
Viam Fidei.

Modtag det hellige korsens tegn.
Lev under det hellige korsens tegn.
Dø ved det hellige korsens tegn.
Via Crucis.

Jeg er en stikling – han er planten:
Et skud,
en kvist,
en yndig rose!

Jon Poulsen

Præst i Ølgod Valgmenighed
jon@oelgodvalgmenighed.dk

GODT SAGT

Den dyre nåde er evangeliet, der stadig på ny må søges, gaven, der må bedes om, døren, der må bankes på.

Dyr er den, fordi den kalder til efterfølgelse, nåde er den, fordi den kalder til Jesu Kristi efterfølgelse, dyr er den, fordi den koster mennesket livet, nåde er den, fordi den derved skænker ham livet. Dyr er den, fordi den fordømmer synden, nåde er den, fordi den retfærdiggør synderen.

Dyr er nåden frem for alt, fordi den har været dyr for Gud, fordi den har kostet Gud hans søns liv og fordi det, som har været dyrt for Gud, ikke kan være billigt for os.

DIETRICH BONHOEFFER

TEMA

Efterfølgelse: helt personligt sammen med andre

AF HENRIK NYMANN ERIKSEN

*Vi kan ikke følge Jesus for hinanden, men vi gør det i høj grad med hinanden.
Efterfølgelse er et fælles projekt i den kristne menighed.*

At blive en kristen sætter et menneske i en helt ny virkelighed. For en ydre betragtning er alt, som det plejer, og både cellernes DNA og hjernens neuroner er de sammen. Og alligevel er der sket noget nyt. Det nye liv handler om vores relation til Gud, andre mennesker og os selv. Det er en åndelig virkelighed, som ikke kan identificeres med en scanning eller i et mikroskop, for Helligånden lader sig ikke undersøge naturvidenskabeligt. Men ikke desto mindre er det en helt virkeligt, ny situation.

Frelsens dobbelte virkelighed

Når et menneske bliver frelst, beskrives det i Det Nye Testamente (NT) med flere billeder, som tilsammen indfanger den nye situation. Ét billede kan ikke rumme det hele. Overordnet kan man sige, at frel-

sen består i en dobbelt virkelighed, hvor den ene kan beskrives som et juridisk forhold og den anden som en organisk situation. Det er relevant at være opmærksom på denne dobbelthed, når vi taler om at leve det nye liv.

Frelsens juridiske side er frifindelsen og retfærdiggørelsen. Gud erklærer os retfærdige, fordi Jesus har taget vores straf og skyld. Derfor har vi syndernes forladelse og barnestatus hos Gud. Frelsen er noget, som sker uden for os. Det er "nåden i Guds hjerte" og uafhængigt af vores følelser og fremgang i troen.

Denne juridiske side rummes i udtrykket "i Kristus." I Kristus er der ingen fordømmelse (Rom 8,1). Det er derfor i den juridiske dimension af frelsen, vi kan have frelsesvished og tryghed i at være Guds børn. Denne trygge base gælder, uanset

hvordan discipelskab, efterfølgelse og helliggørelse lykkes for os: I Kristus er der ingen fordømmelse.

Samtidig med den juridiske dimension er der også et andet aspekt ved frelsen, nemlig det organiske. Det er det, som sker i os. NT kalder det for genfødsel: samtidig med den juridiske frifindelse tager Helligånden bolig i os, og et nyt liv begynder. Der tales i Bibelen ligefrem om, at vi får et nyt hjerte. Dette nye liv er organisk, hvilket vil sige, at det kan udvikle sig og vokse. Når vi taler om helliggørelse og kristen vækst i kærlighed og gode gerninger, er det denne organiske side ved frelsen, som er i spil. Den organiske side ved frelsen rummes i udtrykket "Kristus i os" (Rom 8,10).

Hvis vi overser den ene dimension i frelsen, bliver vores efterfølgelse af Jesus

Det er i den juridiske dimension af frelsen, vi kan have frelsesvished og tryghed i at være Guds børn.

usund. Ensidigt fokus på det organiske, nye liv vil let føre til, at kristenlivet bliver et forvandlingsprojekt, som aldrig er godt nok, og derfor kan gøre os åndeligt stressede og fratage os den fundamentale tryghed og vished. Men hvis vi kun fokuserer på den juridiske side, er der fare for, at vi ikke finder plads til efterfølgelse og de gode gerninger, fordi dette let opleves som lov-gerninger, og derfor ikke kan få en positiv plads i forkyndelsen.

Det er derfor vigtigt for vores tale om efterfølgelse, at vi har begge dimensioner med i vores forståelse af frelsen.

Efterfølgelse helt personligt sammen med andre

At følge Jesus handler i høj grad om relationer. Den grundlæggende relation er i forhold til Jesus selv. Selvom andre mennesker spiller en vigtig rolle i vores relation til Jesus, er kontakten med ham i sin inderste kerne helt personlig.

Men når dette er sagt, handler efterfølgelse i høj grad også om andre mennesker. Vores forbundethed med Jesus kommer til udtryk i vores handlinger over for vores medmenneske. Men efterfølgelsen sker også som noget, vi gør sammen med andre mennesker. Vandringen med Jesus sker ikke i ensom isolation, men i fællesskab med brødre og søstre. Vi gør efterfølgelse sammen. Vi vil derfor i det følgende se på disse tre spor i efterfølgelsen:

- Følg mig – efterfølgelse helt *personligt*
- Hinanden – efterfølgelse *over for* andre
- Lad os – efterfølgelse *sammen med* andre

Følg mig – efterfølgelse helt *personligt*

Vi kan ikke efterfølge Jesus for hinanden, men

med hinanden. NT udfolder den personlige dimension i efterfølgelsen på mange måder. Herunder nævnes nogle stykker.

Kaldet til fællesskab: De første disciple fremstår som ikoner for, hvad discipelskab er. Derfor er det interessant, at kaldet til dem ikke først og fremmest var til en opgave, men til fællesskab med Jesus. Så kom opgaverne senere. Matthæus gengiver kaldet således: "Han sagde til dem: »Kom og *følg mig*, så vil jeg gøre jer til menneskefiskere.« De lod straks garnene være og fulgte ham" (Matt 4,19-20). Discipelskabets inderste DNA er at være sammen med Jesus. Flere år senere skriver Paulus det samme til grækerne i Korinth: "Trofast er Gud, som kaldte jer til *fællesskab med sin søn*, Jesus Kristus, vor Herre" (1 Kor 1,9).

I dette fællesskab med Jesus følger efterhånden opgaver og tjenester, men hjertet i efterfølgelsen er altid det samme: "Han valgte tolv, som han kaldte apostle, *for at de skulle være sammen med ham*, og for at han kunne sende dem ud" (Mark 3,14).

Give slip: Fællesskabet med Jesus er den vigtigste relation for en kristen. Jesus bruger flere gange meget stærke udtryk for denne prioritering, f.eks.: "Hvis nogen vil *følge efter mig*, skal han *forlægge sig selv* og tage sit kors op og følge mig. Den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der *mister sit liv på grund af mig*, skal finde det" (Matt 16,24-25). Det handler om at give slip på sig selv ved at lade Jesus være den vigtigste relation og faktor i sit liv. Jeg tror, vi er mange kristne, som bliver lidt stille, når vi hører de ord, fordi det lyder voldsomt. Men ikke desto mindre er virkeligheden, at det er det bedste for os. C.S. Lewis udlægger det i "Djævelske

Henrik Nymann Eriksen

Rektor på Dansk Bibel-Institut
hne@dbi.edu

Vores relation til Jesus er i bund og grund personlig, men efterfølgelse af ham sker i høj grad i fællesskab med vores kristne brødre og søstre.

breve" på denne måde gennem en seniordjævels mund: "Når han taler om, at de skal miste sig selv, mener Han dermed blot, at de skal gøre sig fri af deres barnlige stræben efter at ville deres eget; når først de er nået så langt, giver Han dem hele deres personlighed tilbage og praler med ..., at når de helt og holdent bliver Hans, vil de også blive mere sig selv end nogensinde før."¹

Følg mig – igen: I følgeskabet med Jesus sker det, at vi fejler. Det kan være "små" fristelser i onde ord og egoistiske handlinger, som strider mod vores ven og frelser og det, han ønsker af os. Men det kan også være "store" brud og fald, som leder os væk fra ham på en mere omfattende måde; forført af vores eget begær eller djævelens fristelser. Når dette sker, har disciplen brug for at genstarte relationen til Herren, og ingen ønsker dette mere end Jesus selv. Et tydeligt eksempel på dette er Jesu møde med Simon Peter efter hans fornægtelse af mesteren i ypperstepræstens gård. Efter en dyb samtale om det vigtigste i deres relation skriver Johan-

nes om Jesus og Peter: "Og da han havde sagt det, sagde han til ham: »Følg mig!« (Joh 21,19). Apostlen Peter får en ny begyndelse med Jesus og indgraverer dermed i granit helt fra kirkens tidligste tid, at det er muligt at få en ny begyndelse i følgeskabet med Jesus – uanset hvor dybt man er faldet.

Hinanden – efterfølgelse *over* for hinanden

Efterfølgelsens liv kommer til udtryk over for vores medmennesker. Mønsteret er, at det som Jesus giver os, smitter af på vores forhold til andre. Denne bevægelse udtrykkes med apostlen Johannes' ord: "Vi elsker, fordi han elskede os først" (1 Joh 4,19). Kærligheden kommer til udtryk på en mangfoldighed af måder. Her følger tre eksempler.

"Lad os *give agt* på hinanden" (Hebr 10,24). Jesus har givet os sin opmærksomhed, så vi får værdi i hans blik på os. Nu opfordrer han så os til at give agt på vores medmennesker. En klog mand har engang sagt: "Det største, du kan give

*Det er muligt at få en ny
begyndelse i følgeskabet med
Jesus – uanset hvor dybt vi
er faldet.*

et andet menneske, er din opmærksomhed.” Vi afspejler Jesu kærlighed i vores forhold til andre mennesker, når vi lægger mærke til dem og uopfordret interesserer os for dem.

”... men lemmerne skal være enige og have omsorg for hinanden (1 Kor 12,24-25). Gud har omsorg for os, og discipelskab kommer til udtryk ved, at vi viser omsorg for mennesker omkring os. Det kan ske på mange forskellige måder med både ord og konkret hjælp.

”Trøst derfor hinanden med disse ord” (1 Thess 4,18). Når mennesker i vores omgivelser lider tab, har de brug for trøst. Det gælder både kristne og ikke-kristne. Trøst kan ske med ord, men ofte også ved at lægge øre og nærvær til den, som sørger. Selvom trøst forekommer blandt alle slags mennesker, er fællesskabet med Kristus en særlig resurse for at kunne trøste andre: Vi trøster ”med den trøst, vi selv trøstes med af Gud” (2 Kor 1,4).

Lad os – efterfølgelse sammen med hinanden

Vi kan ikke følge Jesus for hinanden, men vi gør det i høj grad med hinanden. Efterfølgelse er et fælles projekt i den kristne menighed. Nogle brødre og søstre er vi tættere på i vandringen med Jesus end andre, men det er ikke meningen, at nogen skal følges med Jesus i menneskelig isolation. Denne fællesskabsdimension i efterfølgelsen kommer til udtryk i en lang række opfordringer til at gøre noget sammen: ”Lad os ...”

Her følger tre eksempler på, at vandringen med Jesus sker i fællesskab med andre

Lad os sammen – juble og takke: ”Kom, lad os juble for Herren, bryde ud i fryderåd for vor frel-

ses klippe. *Lad os træde frem* for ham med takkesang, bryde ud i lovsang til ham” (Sl 95,1-2). Troen kommer til udtryk i tak og lovprisning. I følgeskabet med Jesus er fællesskabet med andre kristne i tak og tilbedelse en væsentlig dimension. Bibelen er fuld af eksempler på, at netop lovsang er en fælles handling.

Lad os sammen – bære hans forhåntelse: ”Lad os da gå ud til ham »uden for lejren« og bære hans forhåntelse” (Hebr 13,13). I følgeskabet med Jesus vil vi også blive ramt af modstanden mod ham. Det kan friste os til, at vi trækker os tilbage. Men i fællesskabet holder vi hinanden fast på at blive hos Jesus og vedkende os, at vi tilhører ham, også selvom vi får del i foragten, der rammer ham.

Lad os sammen – ikke blive trætte: ”Lad os ikke blive trætte af at gøre det, som er ret; vi skal til sin tid høste, blot vi ikke giver op” (Gal 6,9). På vandringen med Jesus kan trætheden melde sig og lysten til at give op i forhold til at gøre det, som Jesus kalder os til. I den situation er fællesskabet også en styrke, ved at vi sammen fortsætter vandringen og hjælper hinanden til at fastholde målet.

Udgang

Det nye liv er i sin kerne fællesskab med Jesus. Vi er i ham, og han er i os. Følgeskabet med ham er dybt personligt, men kommer til udtryk ved, at vi er vendt mod andre, og udleveres i fællesskab med brødre og søstre. ■

1 C.S.Lewis: Djævelske breve. Pro-Rex Forlag 2020 s.79

TEMA

Du kan tjene, for Gud gjorde alt

AF MICHAEL PAGAARD HAAHR

At følge Jesus i livet bør være godt og befriende. Men hvordan skal vi forstå os selv ind i tjenesten for at finde glæde og frimodighed?

Michael Pagaard Haahr
Konsulent i Luthersk Missions
Unge
michael@lmbu.dk

Jeg har et vers i min bibel, som jeg har understreget af to årsager: "Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende" (Matt 28,20b). For det første, er det et løfte om, at Jesus altid er med. Jeg er aldrig alene på vejen hjem til Gud. Det er befriende og en stor velsignelse. Særligt når det gælder ind i tjenesten for Gud her på jorden.

For det andet er det et løfte, hvor *jeg* ikke er hovedperson. Jesus er hovedpersonen. Det er hans løfte til dig og mig. I vores samtid er *jeg* et konstant i fokus, men i dette løfte er jeg genstanden for løftet. Om jeg er fuld af tvivl, kæmper med synden eller tjenesten, så er Jesus med.

Vi er Guds

At følge Jesus i tjenesten på jorden er ikke altid nemt og glædeligt. Mens nogle oplever klar ledelse og kald gennem deres kristne liv, kan andre kæmpe med, hvor man skal tjene, og i hvilken retning man skal gå. Alligevel finder vi i Efeserbrevet 2,10 et løfte og en klar udmelding:

"For Hans værk er vi, skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i."

Verset er ikke forbeholdt dem, som oplever det klare kald. Det er et løfte til alle kristne, store og små. Vi er Guds værk i Jesus – og det fører til gode gerninger.

Skabelsen har vi tilfælles med alle mennesker, men vores frelse og forløsning er i Jesus. Når vores frelse er i Jesus, er vores nye skabelse, vores forvandling og nye livsretning også i Jesus. Vi kan sige med Paulus i Galaterbrevet 2,19: "Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig." Det er muligvis ikke en sætning, der klinger godt ind i vores samtid. Vi lever jo primært for vores egen skyld her i Danmark, for vi kan klare det meste selv. Dog må det ikke være vores livsformål i troen på Jesus. Vi bør se på os selv som en gren på Jesus-træet (Joh 15,1-8).

I denne nye tilstand som gren på Jesus-træet

FOTO: UNSPLASH.COM

(Joh 15,1-8) er vi kaldet til at følge i Jesu fodspor. Hans fodspor fører os hen til vores næste for at tjene – for Jesus tjente (Fil 2,7). Min nabo, kollega, ham på gaden og hende i toget. Ikke for at opnå frelsen, men fordi tjenesten afspejler, at jeg har fået et nyt livsformål i frelsen: at ære og leve for Gud gennem trofast tjeneste og ikke kun leve for mig selv.

Vi er imidlertid ikke kun kaldet til at tjene vores menigheder eller til kun at forkynde. For mange af os er det glædeligt, at vi ikke kun skal forkynde. Vi kan vise kollegaer og naboer et glimt af Jesus ved at være smilende, venlige, sprede håb og glæde, ved at lytte og sætte andre foran. Og dét kan alle, uanset om du er postmand, pædagog eller præst.

Altid en discipel

At være kaldet kan lyde fromt. Og vel er vi fromme – vi er jo hellige i Jesus. Men vi behøver ikke at præsentere os som Paulus eller Peter gør i brevene med: "Fra Paulus, Jesu Kristi discipel"

(Rom 1,1, 1 Pet 1,1). Alligevel er det vores identitet at være Jesu Kristi discipel, uanset hvad vi laver til daglig. Lev derfor tæt på Jesus – som en gren på Jesus-træet.

Vi har forskellige evner, og vi har forskellige muligheder de steder, vi er. Om du står med brædder, en bold eller en boltsaks i hånden, gør det dig ikke ukvalificeret til at vidne om Jesus – for du er altid Jesu discipel, og han går altid med. Du har en unik mulighed for at tjene der, hvor du er sat af Gud. Brug din position til at være salt og lys i verden (Matt 5,13-16). Det er ikke højteologisk, men ganske lavpraktisk. Gør gode gerninger for din næste. Og husk: Gud går med!

Det handler om ham

Det er de færreste af os, der som Moses får lov til at opleve Gud gennem en brændende tornebusk og få budskabet om en livslang opgave. De færreste af os stoppes, som Paulus, på vejen af Jesus, og kaldes til en meget konkret mis-

Uanset om du er pædagog, postmand eller præst kan du vise andre et glimt af Jesus ved at være smilende, venlig, sprede håb og glæde, ved at lytte og sætte andre foran.

”Jeg er en gren” – det lyder som en joke, men hvis det er mit selvbillede, er jeg fri fra selvrealiseringen. For jeg kender mit livsformål, nemlig at ære Gud i tjenesten.

sionsopgave. Men kære meddiscipel i Kristus: Det handler ikke om størrelsen af opgaven. Det handler om at være tro i det, som vi er sat i. Vær en ihærdig medarbejder med integritet. Vær en god og glad kollega. Vær tålmodig og gavmild.

Vores fælles opgave er at forkynde Jesus, og det er nogle rigtig gode til med ord og gode formuleringer. Den, der er god til det, har brug for, at en anden tager opvasken, så der er tid til samtalen. Vi skal ikke tænke for stort eller småt om bestemte opgaver. Vi forkynder Kristus sammen gennem ord og handlinger.

Vær tro i din tjeneste på arbejdspladsen, i hjemmet og i menigheden. Der er brug for, at vi tjener hinanden. Vores liv på jorden lever vi ikke for os selv (Gal 2,19). Det handler ikke om dig eller mig. Det handler om Jesus – også i tjenesten. Jeg tror, at frihed og glæde i tjenesten først og fremmest kommer af at have det korrekte selvbillede. At vi ikke bruger tjenesten til at realisere os selv som kristne, men at vi ærer Gud gennem tjenesten, fordi han har gjort alt for os. ”Jeg er en gren” – det lyder som en joke, men hvis det er mit selvbillede, er jeg fri fra selvrealiseringen. For jeg kender mit livsformål, nemlig at ære Gud i tjenesten.

Evnerne og kaldet

Der er eliten: præsterne, missionærerne og evangelisterne. Og så er der de andre. Ikke sandt?

Nogle har fået tydelige opgaver i livet. Er du en af dem, så brug dem til verdens og kirkens bed-

ste. Er du ikke, så led efter, hvor du kan tjene. Gud kan bruge os alle. Han frelser og udruster os med nådegaver. Ofte er det dog sådan, at vi må prøve noget af, før vi udrustes. Man bliver ikke god til at holde andagt for juniorer, hvis man ikke prøver. Man bliver ikke god til evangelisation, hvis man sidder hjemme i sofaen. Vi skal stille os selv til rådighed ved at se efter de steder, hvor der mangler hjælp. Nogle kaldes til tydelige opgaver – og det må være rart. Men spørg Moses, om han elskede at gå i ørkenen med israelitterne.

Vi kaldes ikke kun til opgaver i vores komfortzone. Vi kaldes også ud i opgaver, som kan give knuder i maven – for her kan Guds storhed og godhed vise sig. Vi må ikke tro, at vi tager to skridt alene i det her liv. Jesus er med. Han udruster og opmuntrer.

Husk derfor verset fra starten. Jesus er med indtil verdens ende. Det er hans løfte til dig og mig. Tjen frimodigt og med glæde. Gud til ære, dig og os andre til gavn. ■

TEMA

Selvrealisering i menighed og kristenliv

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER

Kristne må tage et opgør med vor tids fokus på at "gøre en forskel". Tjenesten for Gud kan betyde kaldet til at droppe drømmen om det perfekte liv.

"Hvor er Gud henne?" råbte han. "Jeg skal sige jer det! Vi har slået ham ihjel". "Gud er død," sagde den tyske filosof Nietzsche. Han fortæller en fabel om en gal mand, der på byens torv erklærer, at mennesket har dræbt Gud. Den handling er så voldsom, at den svarer til at løsne Jorden fra solen eller viske horisonten væk. Nu er der kun én ting at gøre for den gudløse menneskehed, mener galningen: Mennesket må gøre sig værdigt til at blive en gud, for hvem alt er tilladt, og alt er muligt. Alternativet er at blive en galning.

Hvad er menneskers mål i dag? Forfatteren Anna Arendse Thorsen (f. 1993) gav et bud på sin generations kamp i en kronik i *Kristeligt Dagblad* i 2021: "I dag handler det at blive voksen om udviklingen af sin egen identitet, sin egen vej. Man er sit jeg, og jeg er et udfald af de valg, jeg træffer."¹

Thorsen tager i kronikken et opgør med sine egne konstante bestræbelser på at "indkredse min identitet ved at sætte et aftryk".

Hvor Nietzsche, i filosofisk sprog, talte om at blive en gud, taler Thorsens om at være en ener, der gør en forskel. Ordene er forskellige, målet det samme: selvrealisering.

Selvrealisering løber som en understrøm i vores tid som en art profetisk følge af Guds såkaldte død. Når vi ikke står under nogen herre, har vi ikke andre steder at vende os hen end til os selv i håbet om lykke. Vi er ansvarlige for at blive lykkelige og samtidig ansvarlige for at definere, hvornår vi har opnået den lykke, vi jager.

Nogle af os ender i en situation, hvor vi er ligeglade med alle andres holdning og vælger os det liv, vi ønsker. Andre ender i en situation, hvor vi forsøger at betragte os selv med andres øjne, for at se, om de synes, vi er lykkelige.

Synlighed og individualitet i menigheden

Dette påvirker også den flok, der ellers ønsker at være i verden, men ikke af verden (Joh 15,19). I menigheden kan det få den konsekvens, at der bliver rift om de tjenester, hvor man kan sætte

Nicklas Lautrup-Meiner

Landssekretær i Ordet og Israel
nicklas@ordetogisrael.dk

I menigheden kan selvrealiseringen få den konsekvens, at der bliver rift om de tjenester, hvor man kan sætte et aftryk og vise sin individualitet.

et aftryk og vise sin individualitet. Det kunne være som musiker eller forsanger i lovsangsgruppen, hvor man kan sætte et præg på sangvalg og -stil. Tilmed er jeg dér sammen med andre ligesindede, hvilket gør det lidt lettere at stå imod, når der opstår kritik eller uenighed om sangvalg.

Det er i knap så høj kurs at være i oppytningsudvalget; for selv om folk nok ser de smukke buketter i menigheden, husker de ikke, hvem der lavede dem. Heller ikke børnekirken er en ideel post, for også den foregår et sted, hvor de mennesker, jeg søger anerkendelse fra, ikke ser det.

Hvad så med forkyndelsen? Dér står man vel på den ultimative forpost i menigheden, når det gælder både synlighed og individuel tilpasning.

For den, der søger selvrealisering uden syn for, hvad de andre tænker, er posten ideel. For menigheden kan det være katastrofalt, hvis forkynderens selv billede er så stærkt, at han kun lytter til sig selv.

Men for den, der søger de andres bekræftelse, er forkyndertjenesten derimod en ensom forpost, hvor man er ekstra sårbar over for de andres kritik eller blot deres ligegyldighed. Tjenesten kan nemt ende i en følelse af mislykkethed, når ingen takker mig og siger noget positivt og begavet om min prædiken. Eller værre endnu: Hvis nogen kritiserer min udlægning af

teksten, er det let at føle, at de kritiserer mig som menneske.

Ganske almindelig hverdagskristen

Også vores syn på livet, Bibelen og forkyndelsen bliver påvirket af, at vi lever i selvrealiseringens tidsalder:

I en samtale, jeg havde med en jobsøgende for år tilbage, fortalte vedkommende mig, at hun var overbevist om, at Gud havde lige nøjagtig den rette arbejdsplads til hende.

Dét er et stort pres at lægge på sin arbejdsplads. Går vi og håber på, at Gud skræddersyr uddannelse, arbejdsplads, bopæl, ægtefælle eller livets andre store valg til os, håber vi på mere, end vi er blevet lovet. Jesus har kaldet os til at tjene Gud, men han har ikke været specifik omkring detaljerne. Gud har ikke kaldet mig til én bestemt profession, men til at være tro mod ham, uanset om jeg er pilot, præst eller pædagog.

Dét er træls, for hvor havde det været nemmere, hvis jeg bare kunne slå op og læse, hvad Gud ville specifikt med mit liv. Men Gud har i sin kærlighed besluttet at give os frihed. Samtidig giver hans uspecifikke kald til næstekærlighed os motivation til at tjene ham, når vi er bundet til sygesengen eller mister drømmejobbet.

Det er ikke så sært, at vi forventer os Guds spektakulære vejledning i vores liv, hvis vi læ-

*Gud leder i sin almagt folk igennem drømme og undere
også i vores tid, men de fleste af os kaldes til noget andet:
Den enorme rolle, som ganske almindelige troende har.*

ser Bibelen med selvrealiseringens briller. Bibelen fortæller jo netop om personer, der var i centrum for spektakulære begivenheder: Moses udførte vilde mirakler, David stod i spidsen for et kongerige, profeterne var ensomme ulve, der ofte prædikede dunder mod parnasset, Paulus rejste verden tynd for evangeliet.

Er det ikke sådan det sande kristenliv er? spørger vi med selvrealiseringens briller på. Svaret er nej. Gud leder i sin almagt folk igennem drømme og undere også i vores tid, men de fleste af os kaldes til noget andet: den enorme rolle, som ganske almindelige troende har. Hvorfor var der synagoger rundt omkring Middelhavet, som Paulus kunne besøge. Fordi ganske almindelige fromme jøder, der boede dér, havde oplært deres børn i troen i hverdagen – ofte under stærkt pres fra deres hedenske naboer. På samme måde var det også ganske almindelige kristne fra Jerusalem, der spredte evangeliet uden for hovedstaden, da de flygtede for Saulus' kristenforfølgelse efter mordet på Stefanus (ApG 8,4).

Også i forkyndelsen kan selvrealiseringen snige sig ind. I en tid med fokus på, at jeg skal udvikle mig til mit fulde potentiale, er det ikke så mærkeligt, hvis vi efterspørger forkyndelse, der bekræfter mig frem for at fortælle mig om mine fald. I en tid med fokus på, at jeg skal sætte et aftryk, er det ikke så mærkeligt, hvis vi efterspørger forkyndelse med fokus på mine gerninger i nutiden frem for på Guds gerninger.

Både den forkyndelse, der fortæller mig om min fantastiske status i Kristus, og den, der kalder mig til et helligt liv, er fuldt ud bibelsk, og enhver kristen har brug for at høre dette. Men det må ikke blive på bekostning af forkyndelsen

af min totale fortabthed uden Gud og kaldet til opgør med synden eller forkyndelsen af, hvordan Gud har givet sin søn for at frelse mig.

Rolle eller plads

Dér hvor vores tid prædiker "sæt et aftryk" og "vær en ener", prædiker Jesus det stik modsatte: "Når nu jeg, jeres Herre og Mester, har vasket jeres fødder, så skylder I også at vaske hindens fødder" (Joh 13,14).

Også det bud er der dog mulighed for at realisere sig selv igennem: Jeg kan spille rollen som den, der er den bedste til at tjene de andre. Så vil de andre se og anerkende mig for mine gode gerninger.

Jesus har et passende ord til os, der er optaget af at spille roller, så folk ser os: hyklere. I bjergprædikenen talte han imod dette sindelag, som i hans tid kom offentligt til udtryk hos dem, der, for at vise sig for andre, gav almisser (Matt 6,3), bad offentligt (Matt 6,6) og fastede synligt (Matt 6,18). Sådan skal den, der følger ham, ikke være.

Målet med vores liv er ikke, at vi skal sætte aftryk og være små guder. I stedet skal vi ofre det største, som vores tid har at ofre, nemlig vores liv: vores behov for anerkendelse, vores drømme for livet, vores længsel efter at sætte et aftryk. Vi skal stille os "selv til rådighed for Gud som levende, der før var døde, så [vi] bruger [vores] lemmer for Gud" (Rom 6,13). Vi skal anerkende, at Gud ikke er død, men tværtimod sidder på tronen og har ret til at bruge sine tjeneres liv, som han ser det bedst. Til al lykke og glæde er han også en kærlig far, der vil sine børn det bedste!

1 kristeligt-dagblad.dk/debat/jeg-fortryder-mange-aars-forsoeg-paa-finde-min-identitet

Anfægtelse i et oplevelsessamfund

AF LARS MALMGAARD JENSEN

Luthersk teologi udfordrer os til at fokusere på konkrete handlinger frem for diffuse følelser.

Lars Malmgaard Jensen

Master i teologi, informationsmedarbejder i Norea Mediemiission
lj@norea.dk

I udgangspunktet er det ikke noget særligt, at mange i dag kæmper med anfægtelse. Utallige bibeltekster viser, at mennesker altid har kæmpet med Gud. Selvom anfægtelse langt fra er et nyt fænomen, tager den alligevel farve af den tid, vi befinder os i. Faren ved at skitsere samfundstendenser er, at de naturligvis altid både kan modsiges og nuanceres. To nyere bøger sætter alligevel ord på noget, jeg finder rammende. Også hos mig selv. Den første er bogen *Utilstrækkelig* af højskolelærer Christian Hjortkær, den anden *Oplevelsessamfundet*, skrevet af den masseproducerende Svend Brinkmann.¹

Utilstrækkelig i et påbudssamfund

Hjortkærs tese er, at vores samfund, fra at have været et "forbudssamfund" (ganske uoriginalt er hans eksempel i øvrigt Indre Mission), er blevet

et "påbudssamfund." Tidligere sagde far, at i dag skal vi besøge bedstefar og dermed basta! Forbud. Ordre. I dag er tendensen, at far spørger, om ikke du har lyst til at besøge bedstefar? Underforstået: bedstefar vil blive så glad, hvis du kommer på besøg. Nu skal jeg ikke blot besøge bedstefar, jeg skal også *have lyst til det*.

Vi påbydes ikke længere at følge ydre normer og andres bestemmelser, men at lytte til vores indre trang og lyst. Pointen er, at kravene ikke bliver mindre af den grund; men i stedet for at komme udefra og derfor være lettere at gøre oprør imod, kommer de nu indefra og skaber et mentalt belastende pres. Der er ikke noget eller nogen at gøre oprør mod, for det kommer fra mig selv!

I nogle år var jeg med i arbejdsudvalget for Luthersk Missions Unge på landsplan. I forbindelse med en række drøftelser på en fælles le-

derkonference var der en af de ældre, der i allerbedste mening sagde, at "vi unge jo også skulle huske, at det er okay at gøre oprør." Som en af de unge, husker jeg, at jeg i de efterfølgende år ofte spurgte mig selv, hvad i alverden det var, vi skulle gøre oprør imod?

Selvfølgelig findes der undtagelser fra denne beskrivelse, men tendensen er genkendelig, og præger også kristne. Da jeg for et par år siden deltog i et udvalgsarbejde, der skulle undersøge muligheden for at få flere unge prædikanter, interviewede jeg en række unge. Flere af dem gav udtryk for, at de ofte var bange for at præstere dårligt eller sige noget forkert, men interessant nok var det *ikke*, fordi de frygtede for omgivelsernes reaktion; de gav tværtimod udtryk for, at de oplevede en ganske stor kvajekvote i Luthersk Mission. Derimod kunne deres egen tvivl og det indre pres være graverende og frimodighedsdræbende.

Følelsesudmattet i et oplevelsessamfund

En anden tendens er det, Brinkmann kalder for *oplevelsessamfundet*. I *Deadline* på DR2 illustrerede han det med, at Mette Frederiksen kaldte det seneste folketingsvalg for et trykkesvalg, hvilket er ironisk, idet kriminaliteten sjældent har været lavere i vores samfund. Ikke desto mindre er oplevelsen af øget utryghed til stede. Og det er *oplevelsen*, der betyder noget. Uanset om det drejer sig om børnehaven, gymnasiet eller på det øverste politiske niveau, tager vi følelser dybt alvorligt, og ofte giver vi dem vetoet.

Som nævnt er der adskillige nuancer, der kan tilføjes til ovenstående samfundsskitse. Ikke desto mindre giver de to tendenser en ekstra dimension til anfægtelsens anatomi. Jeg vil fremhæve tre eksempler: syndserkendelse, frelsesvished og efterfølgelse af Kristus.

Syndserkendelse og frelsesvished

De to første eksempler – syndserkendelse og frelsesvished – udfordres markant af det oplevelsessamfund, vi befinder os i. Jævnligt møder jeg folk, der giver udtryk for, at de ikke kan

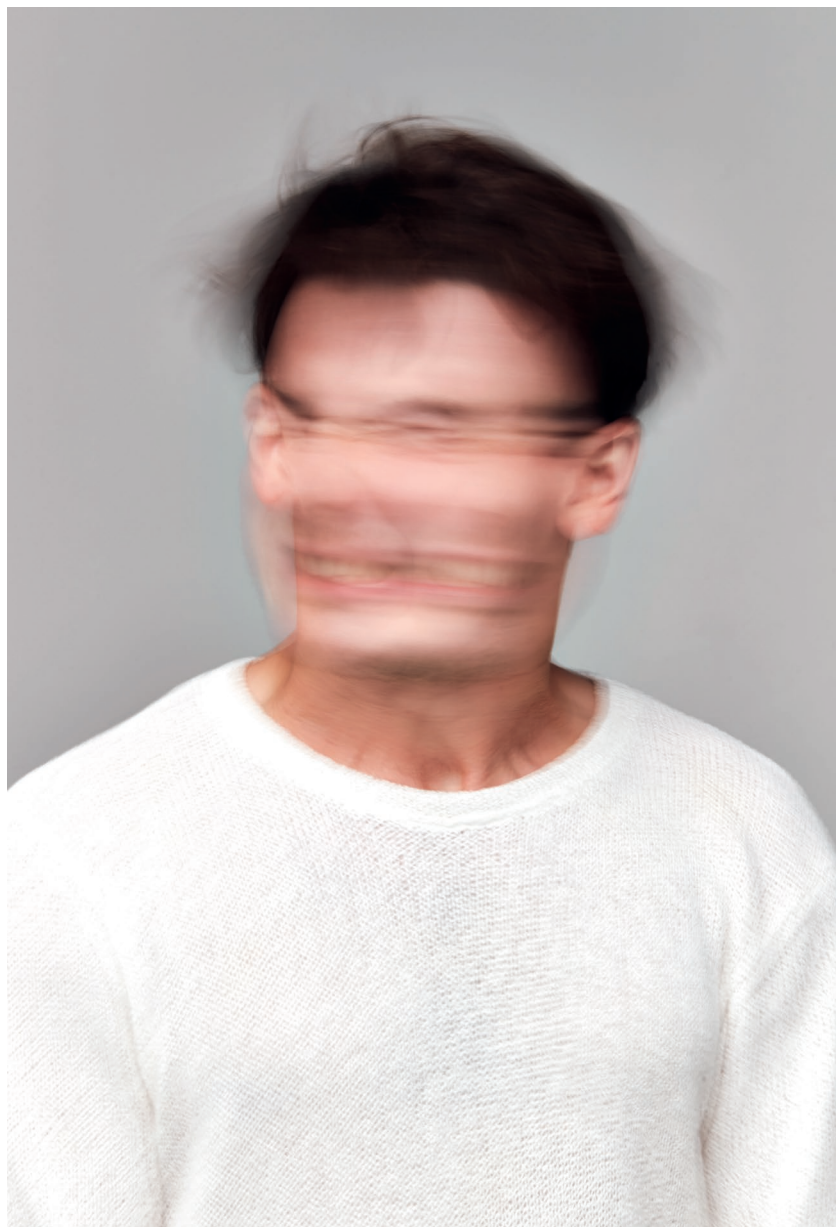

FOTO: ISTOCKPHOTO

At opøve evnen til at rumme modstridende og modsatrettede følelser er en del af det at modnes som menneske, men kan for nogle også blive en åndelig hjælp!

Syndserkendelse er ikke det samme som at drukne sig selv i skam, men først og fremmest at give Gud ret i hans dom over mig.

rumme syndserkendelse og frelsesvished på samme tid. Når jeg graver lidt mere i det, mener de som regel, at de *følelsesmæssigt* ikke kan rumme både dyb syndserkendelse og glæde på samme tid. Som én sagde til mig: "Når prædikanten på talerstolen advarer mod frafald, hvordan skal jeg så samtidig kunne hvile i troen på Jesus? Hvis jeg skal tage det alvorligt, er jeg vel nødt til at gå rundt og være bange hele tiden?" Vedkommende opfattede advarsler om frafald sådan, at en kristen bør *føle* frygt konstant.

Her er der meget visdom og åndelig hjælp at hente i den lutherske tradition. Der er dog også en almenmenneskelig pointe, som jeg tror, vi bør italesætte og øve os i: nemlig at rumme *ambivalens*. At opøve evnen til at rumme modstridende og modsatrettede følelser er en del af det at modnes som menneske, men kan for nogle også blive en *åndelig* hjælp! Og i en tid, hvor følelserne hersker som det primære erkendeapparat, er en yderligere påmindelse, at vi skal lade være med altid at "mærke" efter! Ligesom man kan træne evnen til at blive *opmærksom* på sine følelser – ved f.eks. at lade følelserne få plads i en sorgproces – sådan kan man også træne det modsatte. For mange er

problemet ikke neurotisk undertrykkelse, men at de ganske enkelt aldrig har trænet, hvordan man parkerer sine følelser og i stedet lytter til fornuft og vilje.

Den anfægtedes teologi

Samtidig tror jeg, at vi har et stort behov for at genopdage essensen af, hvad Lina Sandell synger om, og Luther og Rosenius sætter ord på i deres skrifter. Man kan med rette kalde luthersk teologi for "den anfægtedes teologi". En af de vigtigste lutherske indsigter er, at vi frelses ved tro – *ikke* ved syndserkendelse! Lovens formål er ganske rigtigt at skabe syndserkendelse, men angeren er i åndelig forstand *passiv*. Det er ikke noget, jeg skal præstere over for Gud. Syndserkendelse er ikke det samme som at drukne sig selv i skam, men først og fremmest at *give Gud ret i hans dom over mig*. Anger er derfor ikke nødvendigvis en stærk følelse, men først og fremmest en *erkendelse*, Gud skaber i mig gennem loven – og den kan så i varierende grad tænkes i hovedet, mærkes i følelserne og stritte i viljen.

I stedet for at anskue syndserkendelse som sønderrivende anger, er det måske for nogle en hjælp at betragte det som en form for kontinuerlig *sorgproces*.² Sorg

skal italesættes med mellemrum, men sorgen skal samtidig fungere sideløbende med hverdagens gøremål og bør ikke lamme initiativ og blokere for glæden.

Konkret synd, der har en tendens til at sætte sig i selvforståelsen (fx pornomisbrug), kan hurtigt fylde hele den mentale horisont. Synd skal bekendes og bekæmpes – og derefter skal vi ikke give den enkelte synd mere opmærksomhed end nødvendigt. Hvis jeg føler, jeg burde *føle* dyb anger, hver gang jeg falder i en bestemt synd, har jeg måske ikke fanget, hvor dybt synden stikker, og hvor hyppigt den vil vise sit grimme ansigt. Eller også bilder jeg mig ind, at godt nok frelses jeg for Jesu skyld, men hvis jeg nu betaler med lidt stærke følelser i tillæg, er jeg på den sikre side ...

På samme måde forveksles frelsesvished ofte med en stærk følelse! Hvad skulle det ellers være, fristes man til at sige? For nylig fik jeg en ahaoplevelse, da jeg læste en bog af den amerikanske lutherske teolog Jack Kilcrease. Han stiller det skarpe spørgsmål, om det ikke er mere korrekt at sammenfatte Luthers retfærdiggørelseslære således, at vi *ikke* retfærdiggøres ved troen (i sig selv), men at vi tværtimod retfærdiggøres ved *Ordet*.³ Pointen er dybt

sjælesørgerisk. Vi frelses ikke af troens intensitet, men af troens objekt! Troen er blot det instrument, der griber om det objektive frelsesfundament, nemlig Jesu Kristi død og opstandelse for 2000 år siden.

Luthersk teologi udfordrer os til at fokusere på *konkrete handlinger* frem for diffuse følelser: Spiser du brødet og vinen i nadveren, i hvilken Kristus kommer konkret til dig? Blev du døbt på en bestemt dato for x antal år siden? Sad du i søndags og lyttede til en prædiketekst? I alle de situationer kommer Kristus og rækker dig evangeliet. Modtagelsen af evangeliet afhænger ikke af, hvorvidt du selv *mærkede* modtagelsen, men af om du ønsker, at det Kristus lover dig, også må blive dit (Joh 6,37). Kort sagt: Lad være med at mærke efter, men spørg i stedet; Hvad skete der i søndags?

Efterfølgelse af Kristus

Uanset hvor *old-school* det lyder, er det også stadig en udfordring for mange at forstå sammenhængen mellem retfærdiggørelse og helliggørelse. På den ene side skal vi forkynde og understrege det ubegrænsede ideal, som Bibelen stiller os over for. Kærlighed til næsten kan ikke gradbøjes. Men særligt i et påbudssamfund, hvor mange føler sig utilstrækkelige, tror jeg, at vi samtidig skal italesætte konkrete handlinger, som faktisk kan lade sig gøre. Ligesom jeg ikke kritiserer et barn for ikke at kunne det samme som en voksen, sådan må vi også opmuntre hinanden til at glæde os over de små fremskridt, vi gør i efterfølgelse og kærlighed.

Det handler både om at opbygge en sund kultur, hvor skam kan bearbejdes. Men det hand-

ler også om, at vi ikke skal stræbe efter idealer og krav, der, selvom de i sig selv kan være gode nok, ikke nødvendigvis har bibelsk belæg. Selvfølgelig skal jeg sortere skrald og ja, klimaet har det altså temmelig dårligt, så flyrejser bør ikke altid foretages. Et modent kristent menneske skal være bevidst om forvalterskabet. Men vi skal ikke gå rundt med konstant (falsk) skyldfølelse. Man ignorerer ikke efterfølgelsen af Kristus ved en gang imellem at kigge i spejlet og spørge: "Er det her overhovedet værd at have dårlig samvittighed over?"

Og vi skal turde have *god samvittighed*! Udtrykt på klassisk vis: Vi skal skelne mellem lov og evangelium! C.F. Wisløff udtrykker det præcist: "Loven er helliggørelsens fjende, når den får lov til at trænge ind i samvittigheden og diktere, hvad vi skal tænke om gudsforholdet. Der er derfor en betingelse, som er vigtigere end nogen andre for et sundt kristenliv, og det er samvittighedens frihed fra loven."⁴

Eller som der står i Hebræerbrevet: "Brødre, ved Jesu blod har vi altså frimodighed [...] så vi er befriet for ond samvittighed ... " (Hebr 10,19-22). Vi er vitterligt sat fri fra Guds vrede og lovens krav i samvittigheden. Derfor har jeg også lov til at glæde mig over de dele af min tilværelse, hvor jeg ser troens frugter (Rom 6,22). Når jeg så kommer til kort, må jeg modtage sakramenterne, lytte til Ordet og øve mig i den ambivalente oplevelse af *både* at kunne føle mig utilstrækkelig og samtidig hvile i, at Kristus har gjort alt for mig!

■

-
- 1 Christian Hjortkjær, *Utilstrækkelig. Hvorfor den nye moral gør de unge psykisk syge* (Klim, 2022) og Svend Brinkmann, *Oplevelsessamfundet* (Samfundslitteratur, 2023).
 - 2 Jf. Leif Andersen *Teksten og Tiden. Bind 1* (Kolon, 2006), s. 251
 - 3 Jack Kilcrease, *Justification by the Word* (Lexham Academic, 2022).
 - 4 Carl Fr. Wisløff, *Ordet fra Guds munn* (Luther Forlag, 1978), s. 175.

HORISONT

SPALTEN, HVOR REDAKTIONENS MEDLEMMER VIL FORSØGE AT SÆTTE AKTUELLE OG PRINCIPIELLE FORHOLD IND I EN STØRRE SAMMENHÆNG.

Skal vejledningen evalueres?

Jeg har netop afsluttet en ansættelse, og da det var en uddannelsesstilling, har jeg skullet evaluere min arbejdsplads. Mængden af evalueringer er stor. En evaluering, der skal afleveres skriftligt efter en enkelt dags kursus, har jeg et meget køligt forhold til. Men at stoppe op og evaluere en ansættelse efter tre år, giver mulighed for refleksion, og det giver mening.

Da det jo er en uddannelsesstilling, handlede spørgsmålene især om muligheden for hjælp: Har du været tryk ved at stille spørgsmål? Har du kunnet få fat på vejledere?

På trods af et presset sundhedsvæsen kan jeg faktisk svare ja til de to spørgsmål. Jeg har altid fået hjælp, når jeg havde brug for det. Dog nogle gange først efter opkald til en tredje kollega, men jeg fik hjælp. Og jeg har været tryk ved at stille spørgsmål. Så tryk, at morgenkonferencen efter vagt er blevet brugt til at præsentere de patienter, jeg var mest i tvivl om – uden frygt for, at de andre vil synes,

jeg var udygtig. Det har været et privilegie at være i et sådant uddannelsesmiljø.

Men kan vi sige det samme om vores menigheder?

Har du altid været tryk ved at stille spørgsmål om din tro? Det er ikke en selvfølge, for når vi stiller spørgsmål, afslører vi, hvad vi ikke ved. Og på trods af, at ”jo mere du ved, jo mere ved du, at du ikke ved”, kan det til tider føles som en blottelse at stille spørgsmål.

Har du kunnet få fat på vejledere? Det spørgsmål er i virkeligheden langt vanskeligere at svare på i en kirkelig sammenhæng, for hvem er vejlederne, og hvem er det, der har en vejleder? Men er det mindre relevant?

Måske vi skal evaluere vores menighed? Har vi tydelige vejledere for vores unge, så de ved, hvem de kan spørge, og så det over tid kan blive tryk at stille spørgsmål? Og forhåbentlig får de så frimodighed til at spørge om hjælp, når de får brug for det, også selvom det ikke lige er på en mødedag.

Dernæst: Er miljøet blandt

Mærker de unge, når de er sammen med os, at vi også kan være i tvivl, og at det ikke er en skam ikke at forstå det hele?

de ”voksne” i kirken sådan, at man taler om det, man er mest i tvivl om? Mærker de unge, når de er sammen med os, at vi også kan være i tvivl, og at det ikke er en skam ikke at forstå det hele? At ingen af os har en færdig og helstøbt tro uden en eneste revne i?

Jeg tror, at åbenhed om tvivl og svære emner kan være med til at skabe frimodighed og give vores unge plads til at være på vej i troen. Og mens de er på vej, er det vigtigt, at det er tydeligt, hvem det er muligt at spørge til råds – at

det er defineret, hvem der er vejledere for vores unge. Ikke sådan, at det er de eneste, de må stille spørgsmål til, men sådan at vi har tydeliggjort, at her må de altid komme med deres spørgsmål.

Helene Schou Andersen

Selv midt i denne løgnens storm er vi ikke overladt til os selv.

Løgn i nye klæder

Jeg ved godt, at falske nyheder har rødder i syndefaldet (1 Mos 3,1-5) og dermed er ganske gamle foreteelser. Satan er fader til løgnen (Joh 8,44). Der er dog sket en teknologisk udvikling gennem historien, og i dag kan løgnen formidles lynhurtigt og nemt.

Jeg faldt over en artikel om, hvordan såkaldte "papirmøller" producerer falsk forskning, som det lykkes at få optaget i videnskabelige tidskrifter¹: "I 2023 måtte videnskabelige magasiner trække 10.000 forskningspapirer tilbage, og det er første gang, at tallet har været så højt."

Den falske forskning kan ved første øjekast "ligne en ægte artikel. Der bruges rigtige navne på for eksempel gener, men de bliver så bare brugt tilfældigt og sat ind i fiktive tabeller". Konsekvensen er, at "omfanget af falske papirer skaber alvorlige problemer for videnskaben. På mange felter er det svært at opbygge en akkumulerende tilgang til et emne, fordi vi mangler et solidt fundament af troværdigt arbejde.

Og det bliver værre og værre."

Og så er der deepfakes². Det er ikke nyt, at man kan manipulere film og fotografier. Det nye er, at det er så nemt og kan have store personlige eller endog politiske konsekvenser. Tænk bare på de unge kvinder, der har fået delt falske nøgenbilleder på nettet gennem kunstig intelligens.³ Politiet har også en advarsel mod deepfakes.⁴ Det kan også bruges politisk. Der cirkulerer adskillige falske videoer af Donald Trumps arrestation eller andre politikere, som er manipuleret til at udtale noget, de aldrig har sagt.

Googler man deepfake, er det første hit en forklaring fra Wikipedia. Det næste hit er en online app: "Deepfakes Web – Make Your Own Deepfake!"

Jeg må indrømme, at det ryster mig. Dels over hvad det kan ødelægge i enkeltmenneskers liv, dels hvordan deepfakes kan manipulere politik og vælgere i en bestemt retning. Og jeg kan ikke lade være med at læse deepfakes, falsk forskning mv. ind i det, Bibelen for-

tæller om lovløshedens menneskes komme med løgnetegn og løgneundere.⁵

Inden jeg bliver skræmt fra vid og sans, må jeg dog minde mig om, at det stadig er muligt at spotte deepfakes. Politiet har en række gode råd i deres advarsel (se note 4), og der findes også andre gode råd, som f.eks. at være opmærksom på, hvor du henter dine nyheder.

Dernæst må jeg dog minde mig selv om, at vi selv midt i denne løgnens storm ikke er overladt til os selv. Gud har styr på historiens gang, han har ikke overladt os til os selv, og vi har stadig Guds ord. Godt nok skal der ske et stort frafald inden Jesu genkomst, men disse dage (de sidste tider) skal afkortes for de udvalgte skyld (Matt 24,22).

Alex Dahl Karlsen

- 1 nyheder.tv2.dk/udland/2024-02-03-falsk-forskning-oversvoemmer-videnskabelige-magasiner - læst den 10.02.2024
- 2 Se definition på <https://en.wikipedia.org/wiki/Deepfake>
- 3 dr.dk/mitliv/kunstig-intelligens-klæder-danske-kvinder-af-paa-nettet-det-er-jo-alt-der-bliver-blottet-paa
- 4 politik.dk/oekonomisk-svindel-paa-nettet/forebyg-oekonomisk-svindel-paa-nettet/undgaa-at-blive-snydt-af-deepfakes
- 5 Se 2 Thess 2,9-12

A photograph of a person's legs floating in water, viewed from below. The legs are spread apart, and the feet are pointing downwards. The water is a deep teal color, and the lighting creates a dramatic, ethereal effect. The person's skin appears to have some faint, golden, scale-like patterns, possibly from a fish or a special effect.

FOR TROEN

Frelsen kommer fra Herren!

AF ANTON BECH BRAÜNER

*Profeten Jonas kæmper en lang kamp for at forstå Guds nåde.
En storm og en forvokset fisk hjælper ham på vej. Midt i det hele
bliver han faktisk også selv et billede på, hvordan Gud frelser.*

Lad det være sagt med det samme. Profeten Jonas bliver nok aldrig frontfigur i en hvervekampagne for international mission. For Jonas er ikke ligefrem skoleeksemplet på en missionær. Han er ikke interesseret i at tilbyde Guds nåde og omvendelse til de mennesker, han er blevet sendt til, og derfor flygter han med et skib i den stik modsatte retning "bort fra Herren" (Jon 1,3).¹

Jonas havde en selvopfattelse af, at han var bedre end andre. Og i hvert fald bedre end ærkefjenderne i Nineve (Jon 4,1; Nahum 3,1ff). Men da hans skib bliver ramt af en orkan på Middelhavet, bliver det klart, at det ikke bare er hans omgivelser, der står over for Guds dom og har brug for at blive benådet. Det er faktisk også ham selv.

Det er det første skridt for enhver missionær: Hvis vi skal lede andre mennesker til tro på Guds nåde i Jesus, må vi se, at vi selv er mennesker, der er på flugt fra Gud og har brug for at blive reddet. Og hvis vi for alvor vil forstå, hvor stort det er, at Gud ophøjer den, der ydmyger sig for ham (Luk 18,14), må vi begynde med at forstå, hvor dybt vi er faldet som mennesker.

Jonas på bunden

For Jonas kom den erkendelse en smule sent. Den kom faktisk først, da han ramte bunden – eller mere specifikt: bunden af havet. Her bliver Jonas klar over, at "frelsen kommer fra Herren" (Jon 2,10).

Når vi læser i kapitel 1 og 2 i Jonas' Bog, virker det påfaldende, at der er én bevægelse fra begyndelsen, og indtil Gud griber ind og frelser Jonas, og det er *nedad*. Da Jonas flygter fra Herren, står der, at "han tog *ned* til Jafo" (Jon 1,3), hvor han finder et skib, der går i den modsatte retning af Nineve. Jonas går *ned* i skibet

Hvis vi skal lede andre mennesker til tro på Guds nåde i Jesus, må vi se, at vi selv er mennesker, der er på flugt fra Gud og har brug for at blive reddet

(Jon 1,3b).² Hvor befinder Jonas sig i skibet? Måske har du, som læser med, allerede gættet det på nuværende tidspunkt? Ja, den er faktisk god nok. Da sømændene bliver bange og råber til hver deres gud og begynder at kaste ting over bord for at gøre skibet lettere, står der, at "Jonas havde lagt sig *nederst* i skibet og var faldet i en dyb søvn" (Jon 1,5).

Mønstret fortsætter, for da stormen bliver ved, ender det med, at Jonas bliver kastet *ned* i havet (Jon 1,15). Her rammer Jonas bunden, for det er, da Jonas er dernede i "dybet, i havets skød" (Jon 2,4), at han skriger fra "dødsrigets dyb" (Jon 2,3) efter Guds nåde og indgriben. Først på bunden indser Jonas, at han har brug for selv at blive frelst. Hvis Gud skulle lære Jonas at forstå, hvad nåde er, måtte han først bøje Jonas ned og lære ham at tage skylden på sig (Jon 1,12). Han måtte vise Jonas, at han var håbløst fortabt (Jon 2,3ff).

Jonas erkender, at han har brug for hjælp udefra (Jon 2,10). Når man ligger der i havet, og bølgerne bruser hen over en, og man er under Guds vrede, virker det lidt håbløst at fastholde troen på, at man kan redde sig selv. Og Gud griber ind og redder Jonas, da han befaler "en stor

Anton Bech Braüner

Præst i Hillerød Frimenighed
abb@dml.dk

fisk at sluge Jonas" (Jon 2,1) og derefter kaste ham op på land igen (Jon 2,11).

Elefanten fisken i rummet

På det her tidspunkt i artikelserien, bliver vi vist nødt til at tale lidt om elefanten i rummet. Eller rettere: fisken i rummet. For lige så begejstrede små børn bliver, når vi kommer til fisken i Jonas' Bog, lige så nagende kan det være for en

Hvad enten Jonas døde eller blev holdt i live inde i fiskens mave, kommer end ikke den bedste forklaring uden om, at der er brug for et mirakel.

voksen læser. For er ikke lidt urealistisk, at Jonas bliver slugt af en fisk? Eller måske ligefrem barnagtigt?

Ifølge den tyske teolog Carl Friedrich Keil er det faktisk ikke helt urealistisk at tænke sig, at Jonas blev slugt af en "sandtigerhaj, eller en hvid haj, som er meget almindelige i Middelhavet og har så stor en hals, at de kan sluge et levende menneske helt. Miraklet består derfor ikke så meget i det faktum, at Jonas blev slugt levende, som i det, at han blev holdt i live i tre dage i hajens mave og så kastet uskadt op på land."³

Selvom vi måske typisk tænker på fisk i nogle andre størrelser, er det altså ikke helt utænkeligt, at Jonas rent faktisk blev slugt på den måde, Jonas' Bog beskriver, f.eks. af en haj, som netop er en del af fiskefamilien. Og hvad enten Jonas døde⁴ eller blev holdt i live inde i fiskens mave, kommer end ikke den bedste forklaring dog uden om, at der er brug for et mirakel. Men Gud er heldigvis ikke bundet af vores forvent-

ninger til, hvad der er normalt og unormalt.

Det er faktisk er en del af, hvad det vil sige at tro på Gud. At vi tror på, at Gud er den, der er skaberen og har opstillet reglerne for naturen og derfor også kan bryde dem, hvor og når han vil. Vi tror på Jesus, som gang på gang brød naturens regler ved f.eks. at fortælle en storm, at den skulle være stille, ved at gå på vandet eller gøre mennesker, som vitterligt var blinde, seende igen. Hvis vi har sådan en Gud, kan han heller ikke have de store problemer med at redde Jonas ved at lade ham blive slugt af en stor fisk; hvad enten miraklet består i, at han holder Jonas i live inde i fisken i tre dage eller pumper livet tilbage i kroppen og blæser livsånd ind i ham.

Jonas viser os frelsens pris

Men netop gennem dette mirakel, hvor Jonas først bliver kastet i vandet på vej mod "dødsrigets dyb" (Jon 2,3) og derefter oprejst til liv igen (Jon 2,10) efter "tre dage og tre nætter" (Jon 2,1), bliver Jonas faktisk selv et billede på Jesus. Nærmere bestemt et billede på den Jesus, der selv er "nedfaret til dødsriget" og "på tredje dag opstanden fra de døde"⁵, som vi kender i vores kristne tro.

For det første viser Jonas os, hvad det kostede Gud at frelse os. Da Herren i sin vrede sender en storm af orkanstyrke, er skibet med Jonas og sømændene "ved at blive slået til vrag" (Jon 1,4). På det tidspunkt tænker sømændene, at det er ude med dem. Men Jonas ved, hvad der skal til, for at havet kan falde til ro (Jon 1,12). Der skal et offer til.

Det er kun et offer, der kan afvende Guds vrede over synden. Ved at blive kastet overbord, bliver Jonas overgivet til Guds vrede, så de andre kan gå fri. Den canadiske teolog D.A. Carson fortæller i sin bog "Gud er ..." om en fransk-afrikaner, han mødte på et udvekslingsophold i Paris. Da Carson konfronterer ham med dobbeltmoralen i, at manden, på trods af at han har en hustru i London, hver uge tager på bordel, sva-

rer manden: "Gud er god. Han skal tilgive os. Det er hans opgave."⁶

Jeg tror egentlig ikke, at mandens billede af Gud er så fjernt fra dansk kulturkristendom. Men at tilgive er ikke bare noget, Gud gør. Det kostede Jesus alt. Synd kræver et offer. Jonas er et tegn på, at nogen må ofres, for at andre kan blive reddet.

Netop sådan var det med Jesus. Han blev ofret, for at vi kunne gå fri ved troen på ham. Ligesom Jonas var villig til at blive kastet i vandet af medfølelse med sømændene for at afvende Guds vrede over synden, sådan var Jesus villig til at blive ramt af Guds vrede, da han hang på korset, fordi han elsker os (Matt 26,39).

Gud gør den døde levende

For det andet viser Jonas, at frelsen kommer fra den Gud, der gør den døde levende (Jon 2,10-11). Ligesom Jonas er et billede på Jesus ved at ofre sig for sømændene og gå Guds vrede i møde, sådan er Jonas også et billede på Jesus, da han ved Guds kraft bliver oprejst til liv igen.

Der er det pudsige ved Guds ord, at det hele vidner om Jesus (Joh 5,39). Bibelen er ikke bare som en eller anden opskriftsbog, hvor du kan læse den ene side løsrevet fra den næste. Der er et centrum i Guds ord, og alt, hvad der tidligere er åbenbaret, er kun skygger af den frelse, Gud rækker i Jesus (Hebr 10,1;1,3). Når vi derfor læser om, hvordan Jonas først ofrer sig for derefter at blive spyttet levende op på land igen, må vi se det som et billede på, hvad Gud senere ville gøre med Jesus.

Jesus siger selv, at Jonas er et billede på ham, når han taler om Jonas som et tegn. Jesus siger: "Som Jonas var i bugen på havdyret i tre dage og tre nætter, sådan skal Menneskesønnen være i jordens skød i tre dage og tre nætter" (Matt 12,38-41).

Jonas blev ikke i fiskens bug. Gud fik ham spyttet levende op på land efter tre dage og tre nætter for at demonstrere, at "frelsen kommer

fra Herren" (Jon 2,11). På samme måde blev Jesus ikke i graven. Jesus døde virkelig! Men påskemorgen gik han lige så virkeligt og lyslevende ud af graven for fjerne dødens magt og bane vejen for Guds frelse. Jesus blev "givet hen for vores overtrædelser og blev oprejst til retfærdighed for os" (Rom 4,25).

Men det stopper faktisk ikke der, for den Gud, der oprejste Jonas fra fiskens bug, og som oprejste Jesus fra dødsriget, han vil også oprejse enhver, der tror på ham ved den samme kraft (Rom 8,11). ■

- 1 Hvis du vil læse mere om Jonas' flugt fra Gud og ikke mindst Guds vilje til at frelse mennesker på flugt fra ham, så gå tilbage og læs den første artikel i denne serie over Jonas' bog (Budskabet 01/2024).
- 2 Den autoriserede danske oversættelse (DO92) fanger ikke denne nuance. Her står der bare, at Jonas går "om bord" på skibet. English Standard Version oversætter mere ordret med "went down into", som bedre fanger det hebraiske ord, der er brugt.
- 3 Egen oversættelse: "The great fish (...), which is not more precisely defined, was not a whale, because this is extremely rare in the Mediterranean, and has too small a throat to swallow a man, but a large shark or sea-dog [i.e. sæl], *canis carcharias* [i.e. sandtigerhaj], or *squalus carcharias* L, which is very common in the Mediterranean, and has so large a throat, that it can swallow a living

man whole. The miracle consisted therefore, not so much in the fact that Jonah was swallowed alive, as in the fact that he was kept alive for three days in the shark's belly, and then vomited unhurt upon the land" (Keil, Carl Friedrich (1977): Commentary on the Old Testament in Ten Volumes – Volume X Minor Prophets. Eerdmans Publishing Company: Grand Rapids, Michigan, s. 398).

- 4 Det er værd at gøre opmærksom på, at nogle fortolkere mener, at Jonas rent faktisk døde, fordi Jonas i 2,7 siger, at Gud løftede ham op fra graven. Om han dog bare var ved at dø, eller om han rent faktisk døde, er dog ikke afgørende for bogens pointe, og uanset hvad var der brug for et mirakel.
- 5 Den apostolske Trosbekendelse
- 6 Gud er... Find din plads i Guds historie. Credo Forlag, s. 56.

FOR TROEN

Guds refleks

AF REBEKKA DUE CARLSEN

Tag Gud på ordet, og bed ham skinne så kraftigt i dig, at lyset vælter ud af sprækkerne i dit liv.

Rebekka Due Carlsen

Lærer på Brændstrup Kristne Friskole
rebeccakarlson@gmail.com

I den mørke tid på året kan det være både godt og nødvendigt at bære refleks. De findes i alle mulige forskellige former og størrelser og farver. Refleksernes opgave er at gøre opmærksom på det, de øvrige trafikanter møder. De skinner forskelligt afhængigt af størrelsen, måden de er lavet på, og hvor beskidte de er, men uanset så skinner de, når de rammes af lyset. Modsat lygten skinner refleksen ikke af sig selv, den har brug for, at lyset rammer den, før den kan skinne.

Lysets børn

For nogle år siden underviste jeg på en international skole i Tyrkiet. Det år havde ledelsen valgt et fokus for året der hed: "Illuminate Christ" eller oversat "Oplys Kristus". Hensigten var, at vi som ansatte med et personligt forhold til Jesus skulle være det lys, der pegede hen på Jesus, når muligheden bød sig. Opfordringen var at lade Guds lys i os skinne i løbet af hele dagen. Ikke kun når det var indlysende og behageligt, men også når der var en risiko for at blive udstillet eller måske endda blive til grin.

Det blev på mange måder en øjenåbner og en udfordring for mig. Det var jo ikke, fordi jeg gik og skjulte, at jeg var en troende. Men ved at arbejde tæt sammen med troende brødre og søstre fra andre lande, opdagede jeg, at mange af dem havde et langt tydeligere og mere offentligt trosliv, end jeg var vant til. Det var, som om troen og lyset, jeg mødte hos dem, fik mig til at føle, at jeg manglede noget i mit eget liv. Jeg manglede frimodighed.

Skolens leder holdt en andagt over et vers i Efeserbrevet 5,8a. Der står: "For engang var I mørke, men nu er I lys i Herren; lev som lysets børn ..." Her står der noget, jeg er blevet enormt glad for. Der står nemlig, at jeg ikke er lys i mig selv, men i Herren. Jeg skal altså ikke selv skabe lyset i mig. Jeg skal ikke være en lommelygte, der lyser af mig selv, men en refleks, der gengiver det lys, som Gud skaber i mig, når jeg tror på Jesus. Gud ønsker at fylde mig med sit lys. Han ønsker, at jeg skal leve tydeligt med det lys og lade det lyse videre ud i verden.

På den måde kan min tro og mit liv med Kristus få liv af, at jeg lader lyset skinne tilba-

*Ved at være Guds
refleks, giver du andre
mennesker mulighed for
at undre sig.*

ge på Kristus. Med andre ord: leve mit liv som en kristen. Det gav mig en større frimodighed end noget andet. For det er Gud, der ønsker, at jeg skal skinne! Og det er heldigvis ikke med mit eget lys, men med hans!

Hvis du lærer dine børn at takke Gud for maden, når I spiser derhjemme, så gør du det vel også, når du tager dem med på McDonalds? Eller har du det sådan, at du springer borbønnen over, når du spiser ude? Jeg vil gerne udfordre dig til at vove den synlige borbøn, næste gang du spiser ude. Ved at være Guds refleks, giver du andre mennesker mulighed for at undre sig, og måske tør de endda spørge, hvad det gik ud på.

Tag Gud på ordet

En dag var jeg ude at købe ind i et af de mange indkøbscentre i storbyen. Helt usædvanligt mødte jeg en anden kristen, jeg kendte, og vi stoppede for at snakke sammen. Jeg fortalte, at det var en lidt

svær periode, og med det samme tilbød hun at bede for mig. Midt i indkøbscenteret. Midt på butiksgaden. Lige foran en masse andre mennesker. Helt offentligt. Og med ord, der kunne høres af dem, der gik forbi os. For min ven kunne det ikke udsættes – hun var et lys i Herren, og hun levede som lysets barn.

En lille fyr, jeg underviste, måtte ikke gå til kristendomstimer for sine forældre. Han gjorde adskillige forsøg på at snige sig afsted til undervisningen, men hver gang måtte jeg skuffe ham og sende ham væk. På et tidspunkt spurgte jeg ham, hvorfor han ville til kristendomstimerne. Til det svarede han prompte: "Because Jesus loves me, Mrs. Carlsen" (Fordi Jesus

elsker mig, fru Carlsen). Hvordan vidste han det? Jeg var helt sikker på, at jeg aldrig havde været så tydelig i klasselokalet. Men jeg havde fået lov til at reflektere Guds lys i mig, så Kristus var blevet levende for ham.

Lad det være en udfordring: lev som Lysets børn. Tag Gud på ordet, og bed ham skinne så kraftigt i dig, at lyset vælter ud af sprækkerne i dit liv. Ikke fordi det ser pænt og fromt ud, men fordi du som Guds barn er lys i Herren. Der venter dig gode snakke, når du skinner i Herren. Der venter måske hån og latterliggørelse. Men der venter helt sikkert også velsignelser, når du lever som Guds refleks. ■

FOTO: UNSPLASH

FOR TROEN

Troen, ankeret og håbet

AF ARNE HELGE TEIGEN. OVERSAT AF ANDREAS IPSEN

Uanset hvor meget stormen og bølgerne river i båden, driver den ikke bort fra det sted, hvor ankeret er fæstet.

”... vi som har taget vor tilflugt til at gribe det håb, som ligger foran os. Det håb er som et anker for sjælen; det er urokkeligt og sikkert og rækker ind bag forhængen, hvor Jesus gik ind som en forløber for os, idet han blev ypperstepræst for evigt på Melkisedeks vis.”

(Hebr 6,18b-20)

Disse bibelvers giver en god forklaring på, hvad tro er. Samtidig giver de en lige så god forklaring på, hvad det indebærer at leve som kristen. I det følgende skal vi se nærmere på dette, og vi begynder med at sige noget mere om troen. For en kristen er troen altså som et reb, som er bundet til et anker. Du ved sikkert, at når søfolk skal sikre en båd, kaster de et anker ud. Ankeret skal helst finde fæste i noget på havbunden, som er fast og urokkeligt. Sker det ikke, kan ankeret ikke hjælpe. Med andre ord:

en tro som ikke er fæstet i noget, som holder i liv og i død, er ikke til hjælp for nogen. Troens anker må fæstes i Jesus Kristus. Finder troen ikke fæste i ham, har den ingen værdi eller nytte. Jesus er den eneste, som er sikker og fast, både her i livet og i døden.

Grunden til dette er, at han har gjort alt det, Gud kræver, for at du og jeg kan blive frelst. Han har opfyldt Guds lov i stedet for os, og han har modtaget Guds straf for vores synder. Derfor kræver Gud ikke mere, end at vi tror på Jesus. At tro på ham er det samme som at regne med det, han har gjort for os, og tage sin tilflugt til det. Ved denne tro på Jesus alene er du et frelst menneske.

Er ankeret fæstet eller ej?

Billedet med båden og ankeret siger derudover en del om, hvad det indebærer at være kristen, og hvad det indebærer ikke at være det. Mennesker, som ikke lever i troen på Jesus Kristus, får et liv, som ligner en båd, der ikke har ankerfæste. Når livet er roligt, ligger de også i ro. Når der kommer strømninger i livet, driver de med uden at tænke over det. Kommer der storm og vanskeligheder, bliver de fortvivlede, fordi de

ikke har noget, som giver sikkert fæste. Og i livets sidste strid, når døden kommer, går det evigt galt.

Sådan er det ikke med den, som har Jesus som ankerfæste. En kristens liv er anderledes, ikke fordi man undgår strømninger, storme eller vanskeligheder, men fordi man har et sikkert fæste, når stormene og vanskelighederne kommer. Også en kristen kender til det slidsomme og udmattende, når der kommer storm og vanskeligheder i livet. Alligevel har han eller hun et sikkert fæste. Uanset hvor meget stormen og bølgerne river i båden, driver den ikke bort fra det sted, hvor ankeret er fæstet. Og udgangen på den sidste strid er evigt liv. Hvorfor er det sådan? Det skyldes ikke den kristne selv, men troen alene. Troen, som er fæstet i Jesus Kristus.

Samtidig med at Bibelen lærer os, at troen altid retter sig mod Jesus Kristus, siger den også, at troen er alene. Det er vigtigt at være klar på, hvad dette betyder. Troen er alene i en ganske

bestemt betydning, nemlig som den eneste subjektive forudsætning for, at et menneske kan kalde sig et Guds barn. Når Bibelen forklarer dette for os, sætter den tro og gerninger op mod hinanden og siger, at mennesket bliver frelst ved tro og ikke ved gerninger. Det var på dette punkt, de lutherske reformatorer blev uenige med den katolske kirkes lære. Her læres det nemlig stadig, at et menneske bliver frelst ved tro og gerninger, som er formet af troen. Bibelen taler dog anderledes om den sag: "Den derimod, der ikke arbejder, men tror på ham, som gør den ugudelige retfærdig, ham regnes hans tro til retfærdighed. Sådan priser David også det menneske saligt, som Gud tilregner retfærdighed uden gerninger" (Rom 4,5-6).

Denne sandhed har uendelig stor betydning for os som kristne. Den viser os, hvordan vi kan få vished om, at vi virkelig er frelst. Der er jo nogle, også i vores tid, som føler sig usikre på deres frelse. Sådanne tanker kan ramme både

Arne Helge Teigen

Lærer ved Fjellhaugs Internationale Højskole i Norge
ateigen@fjellhaug.no

*Hvis du for tiden
har det svært, så
bryd ikke ankerkæ-
den til Jesus, men
hold fast ved ham.*

dem, som har levet et langt liv med Jesus, og dem, som er helt unge. Disse tanker fanger os, og får os til at tro, at vi må finde noget i os selv, som virkelig beviser, at vi er kristne. Hvad er det, vi søger efter?

Hvad bygger vi på?

Nogle kan henvise til deres gerninger og præstationer og tænke, at de er bevis på, at man virkelig er kristen. Nogle har klare strategier for, hvordan man skal udvikle sig og vokse som kristen. Når det så ikke lykkes, bliver de ulykkelige og tænker, at de ikke kan være virkelige kristne. Andre er optaget af store oplevelser. Det er vigtigt at tænke rigtigt om oplevelserne. Når Gud giver os oplevelser og erfaringer i kristenlivet, er det kun godt, og noget, vi skal takke for. Men vi må ikke gøre oplevelserne til det, vi henviser til, når vi skal afgøre, om vi er kristne eller ej.

Der er kun et ankerfæste, som holder, når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt jeg kan kalde mig en kristen. Ikke oplevelserne, men Jesus alene. Dette hviler troen i. Så må vi også være klar på, at Gud ikke kun giver os gode oplevelser, men også sender det, som er smertefuldt, ind i vores liv. De tunge og vanskelige oplevelser i livet kan let få os til at tro, at Gud er imod os. Men Bibelen siger noget andet. Gud bruger trængsler og smerte til at styrke vores tro og få os til at ligne Jesus mere. Så hvis du for tiden har det svært, så bryd ikke ankerkæden til Jesus, men hold fast ved ham. Det er hans nåde alene, som frelser dig.

I mødet med alt dette må vi puste støvet af den gamle bibelske lære om, hvad det indebærer at være frelst ved troen alene. Det betyder faktisk, at de gerninger, jeg gør som kristen, ikke bidrager til at frelse mig. Også her vil jeg henvise til et ord i Bibelen, som giver klarhed: "Så meget mere skal vi, der nu er blevet gjort retfærdige i kraft af hans blod, ved ham frelses fra vreden" (Rom 5,9).

Dette er ét af de vers, som sætter tingene på

plads for os. Jeg kunne også pege på flere, f.eks. Hebræerbrevet 7,25 og Første Johannesbrev 2,1. Disse vers viser os, at så længe vi lever i troen på Jesus Kristus, er det ikke de gerninger, vi gør som kristne, der frelser os. Bibelen siger, at vi bliver frelst af Jesus, ved at vi bliver gjort retfærdige ved troen på ham.

Varig glæde

Når dette er sagt, har vi lagt grunden for at sige noget om sand kristen glæde. Hvad er det, vi glæder os over som kristne? Det kan selvsagt være meget, og vi har i vores tid virkelig meget at glæde os over. Vi kan også komme til at tale forkert om det at være glad, sådan at vi nærmest fornægter de helt menneskelige reaktioner som sorg eller tungsind. Lad det være sagt med det samme: Kristne mennesker er ikke i stand til at være glade bestandigt. De kan, som alle andre mennesker, rammes af sorg eller hjemsøges af tunge tanker. Alligevel: evangeliets budskab skaber en glæde, som kan være der, selv når vi synes, livet er tungt. Hvad er det for en glæde?

Jo, det er den, som kommer, når det virkelig går op for mig, at det ikke er mine gerninger, som afgør, om jeg er frelst, men alene det, Jesus har gjort. Når vi ser ind i dette, glædes vi. Vi får del i den største glæde, et menneske kan eje. Samtidig findes en glæde, som er næsten lige så stor, og det er den glæde, vi fyldes af, når vi er vidner til, at andre får den samme glæde.

Af og til, når jeg har forsøgt at forklare, at Jesus har gjort alt, hvad Gud kræver, for at vi kan kalde os Gud børn, har jeg oplevet, at nogle virkelig har taget det til sig. Nogle er også kommet til mig og har sagt, at de blev glade, da de forstod, hvad Bibelen lærer om disse ting. Det er så stort at tænke på, at Jesus har levet det liv, jeg ikke magter at leve. Det er godt at vide, at Gud lader Jesu renhed og retfærdighed gælde, som om den er min. For det betyder, at jeg er fri fra alle anklager, fra dårlig samvittighed og fra Guds dom. ■

Byens lykke

BOGANMELDELSE AF NIKOLAI KAARSHOLM

Byens Lykke

Jesper Oehlenschläger
Inspiratio, 2022
169 sider, 199 kr.

Byens Lykke er en spændende og udfordrende debatbog om kirkens bidrag til samfundets fælles bedste. Et område som på dansk har fået den noget knudrede betegnelse "offentlighedsteologi", og Jesper Oehlenschläger leverer et forfriskende og velskrevet indspark i debatten.

Bogen er opdelt i seks kapitler, hvoraf de første tre ser på de strømninger i tiden, som udfordrer og trænger kirken i defensiven, og de sidste tre udfolder en mere principiel teologi og praksis for kirkens medskabende rolle i samfundet. Alt i alt en overskuelig og let tilgængelig indføring i offentlighedsteologi. Jeg er begejstret for Oehlenschlägers offensive energi, som gennemsyrrer bogen fra start til slut. Som læser bliver man kraftigt inspireret til at ændre og forbedre vores samfund til gavn for mennesker og til ære for Kristus. Det bør påskønnes og hilses varmt velkommen.

Når det så er sagt, har bogen desværre også en del bærende pointer, som i min optik ikke rammer rigtigt – især når det handler om, hvad der er

Som læser bliver man kraftigt inspireret til at ændre og forbedre vores samfund til gavn for mennesker og til ære for Kristus.

kernen i kirkens mission. Jeg har svært ved at se i Det Nye Testamente, og for dens sags skyld også i Det Gamle Testamente, at det skulle være en "central del af kirkens opgave at arbejde for byernes og samfundets gode" (s. 104). Det er formentlig sandt, at kirken har et "kulturskabende mandat" (s. 94), og utvivlsomt at den har et kald til at engagere sig helhjertet i samfundet.

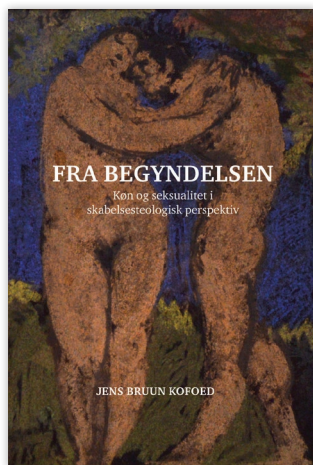
Alligevel efterlader bogen mig med det indtryk, at kirkens mission først og fremmest er at sende engagerede samfundsborgere frem for "disciple, der vinder disciple", hvilket nok er bogens største svaghed. Der skelnes ikke (tilstrækkeligt) endsige prioriteres mellem mission i "bred forstand" og "snæver forstand". Mellem at "være disciple" og

at "vinde disciple". Sidstnævnte disciplin strejfs kun i forbifarten (s. 86 og 150). (I øvrigt en udpræget tendens i megen dansk offentlighedsteologi). Taget hele den verserende evangelikale debat om definitionen af kirkens mission i betragtning, burde der nok være afsat mindst ét kapitel til en bibelteologisk verificering af forfatterens synspunkt.

Mere kunne nævnes, f.eks. appliceringen af Jeremias' Bog 29 og forståelsen af det hebraiske begreb "shalom", men helt grundlæggende savner jeg en evighedsprioritering, som understreger, at byens sande og dybeste lykke ikke skal findes i det gode samfund men i Kristus. ■

Fra begyndelsen

BOGANMELDELSE AF JAKOB HØEG

Fra begyndelsen

Køn og seksualitet i skabelses-teologisk perspektiv

Jens Bruun Kofoed

Kolon, 2023

240 sider, 279,95 kr.

Redaktørens tilbud om, at jeg kunne få lov til at anmelde Jens Bruun Kofoeds bog, tog jeg imod uden de store betænkeligheder. Temaet var relevant og interessant. Efter læsning kan jeg dog konstatere, at jeg ikke har kompetencerne til at vurdere bogen ud i alle hjørner.

Jeg er samfundsvidenskabeligt uddannet og står uden teologens bibelsproglige færdigheder udi hebraisk og aramæisk og græsk, for ikke at tale om kompetencerne til at gengive og analysere akkadianske og sumeriske skrifter. Jeg er heller ikke skolet til at vurdere de teologiske argumentationer i teksten, hvor Kofoed tager livtag med andre teologiske forskere med hver deres forskellige ståsteder. Alligevel fik jeg meget ud af at læse den.

Værdifuld mulighed

Bogen blev en god mulighed for at snuse til nyt land. Jeg har lært noget om forskellen mellem eksegesi (at fortolke bibelteksten ud fra tekstens egne forudsætninger) og eisegesi (at fortolke bibelteksten med afsæt i ens egne forudsætninger). Jeg har stiftet

bekendtskab med en del andre teologiske temaer og termer, der er nyttige at kende.

Kofoed får elegant flettet sidetemaer og bidrag fra kolleger på Dansk Bibel-Institut ind i teksten. Der er f.eks. et afsnit om Guds forsyn og Gud som ophav til såvel lykken som ulykken, såvel lyset som mørket (Es 45,7), som skriver sig ind i Breivikdebatten for godt ti år siden, og som jeg havde glæde af at læse.

Samtidig har jeg fået en bedre føling med, hvad der helt konkret kommer ud af, at forbedere og givere gennem 50 år har understøttet eksistensen af en bibeltro undervisnings- og forskningsinstitution som Dansk Bibel-Institut. At forskere og undervisere har kunnet fordybe sig i bibelteksterne i deres kontekst. Forankret i troen på, at det i grunden er Guds ord, som læses. At de samme forskere arbejder fagligt og åndeligt sammen på tværs af teksterne og konteksterne, og bruger hinandens arbejde til at stå fast på bibeltroskaben.

De grunde alene var nok til, at jeg fik meget ud af læsningen. Og det er jeg over-

bevist om, at andre også vil kunne. Bogens ærinde er dog meget vigtigere end introduktionen til teologens faglige univers.

Køn og seksualitet som kamplads

Jeg vil tro, det efterhånden kun er på tekniske universiteter, at de studerende ikke skal forholde sig til Judith Butler, som bl.a. er kendt for begrebet "enacting gender" eller "at gøre køn". Hun skelner mellem det fysiske køn ("sex") og det oplevede – og konstruerede – køn ("gender"). Butlers arbejde danner grundlag for de seneste årtiers massive fokus på kønnet som en social konstruktion, og den kritisk teoretiske tilgang om, at individet bør kende til de socialt konstruerede måder at erkende og begribe verden på, for på

*Det er en værdifuld bog, som taler tids-
ånden imod, og som gør det på en velar-
gumenteret og teologisk funderet måde.*

den baggrund at kunne/skulle frigøre sig fra dem. Butler optræder i Kofoeds bog i egen ret, men kan i endnu højere grad genkendes i mange af de teologer, som Kofoed skriver op imod, og hvis teologiske ståsteder er ganske anderledes end de tekstnære bibelfortolkeres.

Såvel Det Gamle som Det Nye Testamente siger en hel del om køn og seksualitet, om forholdet mellem mænd og kvinder, om det ægteskabelige såvel som det udenomsægteskabelige samliv, og om homoseksualitet, transseksualitet og transvestisme. Læses Bibelen for pålydende, har Gud fastlagt en snæver ramme for køn og seksualitet og udfoldelsen heraf, og deraf følger, at (queer)teologien skal omdefinere og dekonstruere overordentlig meget i Bibelens tek-

ster for at kunne udlede en velsignelse af f.eks. udenomsægteskabeligt eller homoseksuel samliv.

Som jeg læser det, gør Kofoed sig store anstrengelser for at læse, forstå og diskutere de teologiske synspunkter med afsæt i skribenternes egne videnskabsteoretiske ståsteder. Det forekommer akademisk lødigt og overbevisende. Han forholder sig til den kulturelle kontekst omkring det jødiske samfund, hvor han både finder ligheder – f.eks. i synet på køn – og forskelle – f.eks. hvordan (homo)seksualitet og andre former for seksualitet kan eller ikke kan udfolde sig i et samfund. Kofoed er ikke berøringsangst i forhold til at behandle køn og den seksuelle udfoldelse meget eksplicit og umisforståeligt. Det gøres for at kunne gendrive argumen-

tationen blandt opponerende teologer, der f.eks. argumenterer for at rumme ægteskabs-lignende homoseksuel samliv inden for den kristne seksualitet, i modsætning til homoseksuelle handlinger mellem mænd og drenge, eller andre dominante handlinger mellem personer, der ikke er ligestillede menneskeligt og retligt.

Kofoeds bramfri tone gør sig også gældende i omtalen af Højsangen, hvor han giver flere eksempler på, hvad billederne i Højsangen kan være eufemismer for, og som vil påvirke i hvert fald min læsning fremover. Hermed advaret!

Fra begyndelsen

Kofoed har givet sin bog en god titel – ”Fra begyndelsen”, der henviser til Guds skaberordning og Jesu ord i Matthæusevangeliet 19. Det er en

værdifuld bog, som taler tids-ånden imod, og som gør det på en velargumenteret og teologisk funderet måde. Gennem hele bogen høres en underliggende tone af, at skabelsteologien også har frelsesteologisk betydning. Også derfor er bogen særdeles vigtig. ■

Himlen åben

BOGANMELDELSE AF LENE MALMGAARD

Himlen Åben

– en nøgle til Salmernes Bog
Dan Hessellund
Luthersk Missions Bibelskoles
Elevforening, 2023
335 sider, 225 kr.

”Mister en kristen menighed Salmernes Bog, mister den en uforlignelig skat, og genvinder den Salmerne, får den uanede kræfter tilbage”. Sådan skrev Dietrich Bonhoeffer i bogen *Bibels bønnebog*. Dette citat indrammer meget fint hensigten med nærværende bog, og Bonhoffers bog nævnes da også flere gange som inspiration for forfatteren.

Himlen åben er på 323 sider og delt op i to separate dele, der anskuer Salmernes Bog på to forskellige måder. De fleste kapitler har både ”Need to know”-afsnit, som er essentielle at læse, og ”Nice to know”-afsnit, som uddyber, men kan springes over. Dette

gør bogen mere overkommelig at gå i gang med, selvom den er et stort værk.

Ifølge forfatteren er formålet med del 1 at ”genvinde skatten i Salmernes Bog”. Det handler om at bruge Salmerne som en daglig bønnebog for derved at gå styrket og opmuntret ud i hverdagen. Denne del rummer en introduktion til Salmernes Bog og et kapitel om, hvordan vi kan bede både til og med Kristus gennem Salmerne. Desuden præsenteres forskellige redskaber til at forstå poesien i Salmerne, og en gennemgang af ti overordnede temaer.

Del 2 har til hensigt at give læseren et overblik over opbygningen af Salmernes Bog og forstå flowet i bogen, for derigennem at forstå hensigten bedre. Forfatteren giver således en fin gennemgang af, hvem der har skrevet Salmerne, hvornår de er skrevet, og hvordan bogen er opdelt i fem bøger, der har hver deres kendetegn og budskaber.

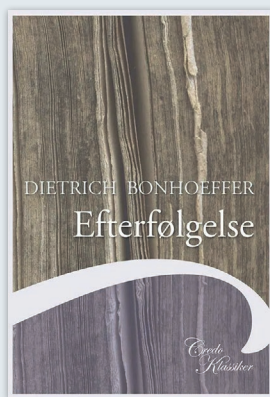
Personligt har det været en stor velsignelse at læse bogen. At få et bedre overblik over strukturen i Salmerne og få redskaber til at lukke poesien

op har været en stor gevinst. Jeg har fået større lyst og frimodighed til at bruge hele Salmernes Bog som min personlige bønnebog, ikke kun de mest kendte salmer. Endeligter erkendelsen af, hvor meget Kristus er en del af Salmerne, blevet trostyrkende for mig. Forfatteren understreger, at del 1 er den vigtigste del af bogen. Personligt har jeg også fået meget ud af del 2, og en del af mine forventninger til bogen blev først indfriet i denne del.

Bogens genre er en blanding af forkyndelse og undervisning, hvilket nogle steder fungerer godt, mens det andre steder er lidt forvirrende. Overordnet set kunne bogen med fordel have været strammet op for at fremstå mere klar og koncis. Når det er sagt, er det en særdeles læseværdig bog, som på en meget personlig måde formidler glæden ved at bruge Salmernes Bog i det personlige bønsliv og grunde over den – og som i den grad udfordrer læseren til at gøre det samme. ■

Jeg har fået større lyst og frimodighed til at bruge hele Salmernes Bog som min personlige bønnebog, ikke kun de mest kendte salmer.

Gode bøger om at følge Jesus

EFTERFØLGELSE

Dietrich Bonhoeffer
Credo 2017

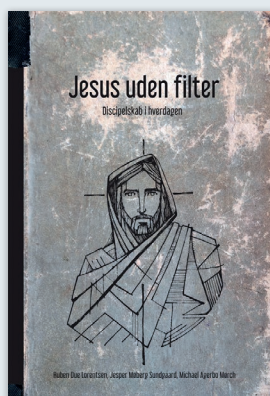
HVAD VIL DU MED MIT LIV, GUD?

Lars Malmgaard Jensen
Credo 2020

KRISTEN I GRÆNSELANDET

Anders Landkildehus, Lars Malmgaard Jensen, Chris Lindeskov Rasmussen og Kristoffer Hummelose Enevoldsen
LogosMedia 2022

JESUS UDEN FILTER

Michael Agerbo Mørch, Ruben Due Lorentsen og Jesper Møberg Sundgaard
LogosMedia 2019

ALLE GODE GERNINGER

Timothy Keller og Katherine Leary Alsdorf
Credo 2018

FORVANDLET VED AT SE

Henrik Nymann Eriksen
Credo og LogosMedia 2020

TEMA:

Følg Jesus

I salgsbranchen findes et gammelt trick ved navn "bait and switch" (lok og udskift). Tricket går ud på at reklamere med en uhørt billig vare, men når kunden kommer ind i butikken, er varen desværre "udsolgt", og kunden tilbydes et andet og dyrere produkt. Mange mennesker vil nemlig hellere betale lidt ekstra end at gå tomhændet fra butikken.

Hvis vi som kirke gerne vil have "kunder i butikken", risikerer vi så at gøre os skyldige i samme billige trick? At reklamere med en billig nåde, tilgivelse for alle synder, evigt liv. Alt sammen helt gratis!

Men når mennesker er kommet ind ad kirkedøren, så klapper fælden og den sande "pris" viser sig: afkald, daglig kamp mod synden, modstand fra verden, et strengt moralkodeks osv. Er vi i vores missionsiver ærlige om, hvad det vil sige at være en kristen og den pris, det har at følge efter Jesus?

I dette nummer af Budskabet sætter vi fokus på efterfølgelsen af Jesus. Efterfølgelsens nødvendighed er nemlig slet ikke nogen dårlig nyhed, men er en del af evangeliets virkelighed, og derfor kan vi med frimodighed udråbe efterfølgelsen af Jesus som en god nyhed for verden!

FOTO: UNESLASH

*Jeg vil gerne udfordre dig til
at vove den synlige bordbøn,
næste gang du spiser ude.*

REBEKKA DUE CARLSEN SIDE 31

Ligesom Jonas er et billede på Jesus ved at ofre sig for sømændene og gå Guds vrede i møde, sådan er Jonas også et billede på Jesus, da han ved Guds kraft bliver oprejst til liv igen.

ANTON BECH BRAÜNER
SIDE 29